

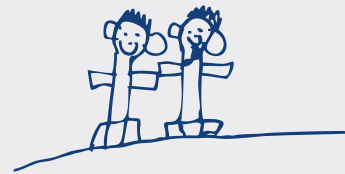


REVISTA DE **SANT JULIÀ DEL LLOR I BONMATÍ**

4a època - setembre 2016

L'òmic





TELÈFONS I DADES D'INTERÈS

Ajuntament de Sant Julià del Llor i Bonmatí

Tel. 972 42 22 96 - Fax 972 42 33 34
info@stjuliabonmati.com
www.stjuliabonmati.com
Pàgina oficial de l'Ajuntament al Facebook

Registre Civil i Jutjat de Pau de Bonmatí

Tel. 972 42 22 96
620 063 091 (Jutjat de Pau)

Escola Sant Jordi

Tel. 972 42 10 70 - Fax 972 42 31 50
b7000123@centres.xtec.es
http://www.xtec.cat/centres/b7000123/

Parròquia de Santa Maria de Bonmatí

Tel. 972 42 08 07 - 639 35 61 94
m.brugada.c@gmail.com

Ràdio Bonmatí

Tel. 972 42 44 92
radiobonmati@gmail.com
www.radiobonmati.net

Bar Centre Cívic de Bonmatí

Tel. 660 911 602
cciviconmati@gmail.com

Bar El Racó dels Amics

Tel. 616 880 432

Bar Restaurant Can Jans

Tel. 972 42 30 03 (Bar)

Restaurant Duc de l'Obac

Tel. 972 42 09 77

Restaurant La Barca

Tel. 972 42 09 63

Turisme Rural Can Vila

Tel. 972 42 37 12

Caixa d'Estalvis i Pensions de Barcelona

Tel. 972 24 74 20

Telèfon d'Emergències (urgències sanitàries, incendis i salvaments, seguretat ciutadana, protecció civil). Tel. 112

Atenció a les Dones en Situació de Violència

Tel. 900 900 120

Servei d'Assessorament Jurídic en Llei d'Estrangeria

Tel. 972 20 49 80 (Càritas)

Teisa

Oficines: 972 20 48 68 (central)
972 20 02 75 (Girona)
972 26 01 96 (Olot)

Fecsa Endesa

Avaries: 800 76 07 06

Correus d'Anglès

Horari d'oficina: De dilluns a divendres, de 9.30 a 14.30 h.
Dissabtes, de 9.30 a 13 h.
Tel. 972 42 22 21

Consell Comarcal de la Selva

Oficines: Tel. 972 84 21 61
Fax 972 84 08 04
comarca@selva.cat - www.selva.cat

Xaloc (gestió tributària)

C/Major, 156 - Salt
Tel. 972 900 251 - 972 40 27 77

FARMÀCIES

Farmàcies de guàrdia (informació)

www.cofgi.com

Farmàcia de Bonmatí

M. José Medina Bonora: Tel. 972 42 22 31

Farmàcies d'Anglès

Adela Bonmatí: Tel. 972 42 08 89
Teresa Franch: Tel. 972 42 00 51

Farmàcia de la Celleria

Marta Jornet: Tel. 972 42 14 63

Farmàcia d'Amer

Soledat Bassó: Tel. 972 43 03 16

SALUT

CAP d'Anglès (de 8 h a 20 h)

Tel. 972 42 14 98

Urgències i Ambulàncies. Tel. 112

Atenció Continuada de Santa Coloma de Farners

(de 20 h a 8 h) - Tel. 972 84 30 16

CatSalut Respon

Tel. 061 (temes de salut que no són emergència)

HORARIS DE SERVEIS

Atenció municipal

Oficines: De dilluns a divendres, de 9 a 14h
Dimecres, de 17 a 20 h (excepte a l'agost)
• Secretaria: De dilluns a dijous.
• Alcaldia: Cal concertar visita prèviament.
• Oficina tècnica: Cal concertar visita prèviament.

Serveis Socials

Treballadora social: Cada divendres al matí
Educador social: Cada dijous al matí
Per concertar entrevista: tel. 972 42 22 96 (ajuntament) // 972 84 21 61 (cita prèvia)

Consultori Mèdic

Dilluns i dijous, de 8 a 15 h
Dr. Antoni Viñas - DUI Carme Muncunill
Cita prèvia: 972 42 14 98 / 902 111 444
93 326 89 01 / www.ias.cat

Farmàcia M. José Medina Bonora

De dilluns a divendres, de 9.30 a 13.15 h
i de 16.30 a 20 h.
Dissabtes, de 9.30 a 13 h.
Per farmàcia de guàrdia, consulteu
www.cofgi.com - Tel. 972 42 22 31

Parròquia de Bonmatí

Horari de misses:
Missa anticipada (dissabtes i vigílies de festius), a les 18 h.
Des de mig juliol fins a mig setembre, les misses se celebren a la capella de la Colònia
Despatx parroquial:
Dissabtes de 17 a 18 h i hores convingudes (tel. 972 42 02 53 / 639 356 194, m.brugada.c@gmail.com)

RESIDUS

Deixalleria mòbil

Cada primer dimecres de mes, al davant de l'envelat.
Horari: De 9 a 13.30 h i de 15 a 18.30 h

Trastos voluminosos

Retirada a domicili cada primer dijous de mes (la nit abans s'han de deixar els trastos al davant del vostre habitatge)
Cal trucar prèviament a l'ajuntament o al 902 103 493 (Atenció Ciutadana sobre Residus)

Restes d'esporga i poda

Contenidor situat al final del carrer del Molí (cal demanar la clau a l'ajuntament)

Índex

Serveis.....	2
Llinda	3
Fa cent anys	3
Entitats.....	4
Actualitat	21
Història	30
Retrats	39
Reportatge	42
Relats	50
M'agrada	55



Edita:

Ajuntament de Sant
Julià del Llor i Bonmatí

Amb la col·laboració de:



Diputació de Girona

Consell de redacció:

Anna Pagès, Xevi Pijaume,
Rosa Taberner, Marta Cos,
Anna Marcó, Gemma Domín-
guez, Lluís Orri, Àngel Pubill,
Josep M. Quer, M. Carme
Domènech, Gemma Caparrós

revista.lamic@gmail.com

Impressió:

Impremta Pagès
Tel. 972 420 107 - Anglès

Portada:

Pintura de Josep Plaja.
Primer premi del 8è Concurs
de Pintura Ràpida de Bonmatí
(2016).

Dipòsit Legal: GI-1210-1993

El Consell de Redacció no
s'identifica necessàriament
amb les opinions dels articles
publicats.

Teniu a les mans el nou número anual de la revista *L'Amic*, que pretén ser un aparador de la vida del nostre poble: de la vida present, passada i, per què no, futura. Per començar, hi podeu trobar escrits i imatges de l'activitat de les entitats locals. Acte seguit s'obre l'apartat d'Actualitat, centrat en un sector productiu de la població: l'agricultura i la ramaderia, i qui hi ha millor per parlar-ne que l'Isidre Domènech, conegut per en Mastorrent. De les notes del que Ha passat..., saltem a la secció d'Història, on podeu seguir les vicissituds d'unes dones refugiades a Bonmatí durant la Guerra Civil i conèixer les característiques arquitectòniques dels antics masos del nostre municipi. A més de la ressenya biogràfica sobre l'escultor Modest Fluvià, hi podreu trobar diferents reportatges (el vintè aniversari de l'envelat, el procés que segueix el que llancem al contenidor groc, la tecnologia d'enregistrament del so i el raid de l'equip Rodamons). I acabem la revista amb Relats que ens heu fet arribar, fent especial esment d'un col·laborador incondicional, en Pere Motjer, un dels exalumnes de les escoles de Bonmatí de l'any 1937, que ens va deixar abans de l'estiu. Aquí teniu *L'Amic*. Esperem que us agradi.

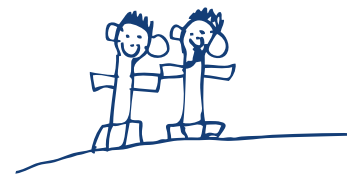
Consell de Redacció

Fa cent anys, el 1916...

- Es dona autorització a Josep Maria Bonmatí per fer arribar l'electricitat a l'altra banda del pont, a *"un grupo de casas existentes al lado izquierdo de la carretera de Gerona a Anglès"*, tal com diu un diari de l'època.
- El 31 de gener, a l'edat de 87 anys, mor Joaquina de Cendra i Carreras, vídua de Joan Bonmatí i mare del fundador de la colònia, Manuel Bonmatí. L'enterren el dia 1 de febrer al cementiri de Bonmatí.
- Pel 9 de febrer està prevista una vista al jutjat pel plet promogut per Ramon de Berenguer el 1905 contra l'autorització concedida a Manuel Bonmatí per modificar el canal de desguàs d'aigües del riu Ter al terme de Sant Julià del Llor.
- Els dies 10, 11 i 12 de juny se celebra la festa major a la colònia i es contracta l'orquestra La Principal de Palafrugell.

Fe d'errades

- En relació amb les dades d'una de les persones afusellades l'any 1939, que apareix a la pàgina 33 de l'últim número de la revista *L'Amic*, cal fer un aclariment. Tot i que en el consell de guerra consta que Joan Serramitjana Ribas era casat i tenia dues filles, en realitat tenia quatre fills: per ordre d'edat, la Maria, en Ramon, en Josep i la Montserrat.
- Per un error d'edició, al final del Retrat sobre Xavier Viñolas aparegut en l'últim número de *L'Amic* (pàg. 39-40) es va elidir la següent nota d'agraïment: *"NOTA: Agraïixo la col·laboració d'en Raimon Viñolas i la Lola Boix en la recopilació de dades personals per a aquest article."*



ABS Anglès

LA MEVA SALUT



la meva
salut

Voleu accedir a la vostra història clínica des de casa? Imprimir-vos la recepta electrònica? Descarregar-vos resultats d'anàlisis, el carnet de vacunes, proves d'imatge, informes de l'hospital...? Si sou majors de 18 anys, demaneu informació al taulell del CAP o al Consultori.

El Cat@Salut La Meva Salut és un espai digital de consulta, personal i intransferrible, on podeu disposar de la vostra informació de salut i fer tràmits electrònics de manera confidencial i segura.

Què s'hi pot trobar?

Abril 2016

Dades personals

Les vostres dades i les del vostre equip d'atenció primària (EAP)



Informació clínica

Els vostres informes diagnòstics, de visites a urgències, d'anàlisis, de diagnòstic per la imatge, de vacunes, etc.



Medicació

El vostre pla de medicació vigent

En preparació nous continguts i serveis

Els meus controls

Serveis electrònics per controlar-vos la salut



Voluntats i donacions

El vostre document de voluntats anticipades si el teniu registrat. Properament us hi podreu declarar donants d'òrgans i teixits

Tràmits

Accés a les adreces d'Internet des d'on podeu fer tràmits



eConsulta

Per poder comunicar-vos amb els professionals (en desplegament)



Agenda personal

Les vostres visites i proves pendents



Llistes d'espera

Temps d'espera si teniu pendent una intervenció

Agrupació d'Activitats Culturals i Festives

8è CONCURS DE PINTURA RÀPIDA

En el concurs celebrat l'1 de maig passat, van resultar premiats: 1r Josep Plaja, 2n Albert Giménez i 3r Gaspar Bosch. En les categories juvenil i infantil, tots els concursants van rebre un lot de pintura.



Pintura ràpida infants



Pintura ràpida adults

Grup Il·lusió

ELS REIS SÓN IL·LUSIÓ

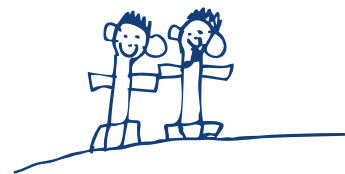


Com ja sabeu, el Grup Il·lusió és l'associació del poble que es cuida d'organitzar cada any la cavalcada dels Reis. Tots vosaltres, veïns i veïnes del municipi, segur que heu assistit a la cavalcada i que n'heu gaudit en companyia dels més petits. I segur que heu notat com s'encomana la il·lusió amb què reben bocabadats els Tres Mags de l'Orient. Perquè per ells, per la mainada, és una nit màgica, única...

Ara ja comencem a pensar en la cavalcada del pròxim any i, per tenir cura de tots els detalls per rebre Ses Majestats, ens agradaria poder disposar de la vostra ajuda. Ens cal un cop de mà per preparar-ho tot i perquè res no falti. Ens calen col·laboradors i persones compromeses en l'organització.

Si penseu que, d'una manera o altra, podeu contribuir a fer que la visita dels Tres Reis conservi tot l'encant, podeu posar-vos en contacte amb en Nitús Serrat (680 494 802) o personalment amb l'Iris de Can Jans o amb en Pere Martínez. La cavalcada és una tradició fascinant!





Associació Anar-hi Anant

FENT CAMÍ



El 4 d'octubre de 2015 es va celebrar la 1a Trail Tardor de BTT i vam col·laborar amb el Club Canicross Vilanna en l'organització del 2n Canicròs de Bonmatí.

Per col·laborar amb La Marató de TV3, dedicada a la diabetis i l'obesitat, el diumenge 13 de desembre de 2015 es va organitzar una altra pujada a la capella. Pel recorregut es van penjar consells de salut de l'equip d'atenció primària del CAP d'Anglès, il·lustrats per l'Imma Bou (a la foto, exposats a la sala d'espera del CAP d'Anglès). En total, es van recaptar 700 euros per a La Marató.



El 28 de febrer, tot i el mal temps que va fer fins la nit anterior, es va realitzar la 29a Marxa Popular (10, 15 i 20 km) i la 5a Trail Anar-hi Anant (32 km), amb 624 i 160 participants, respectivament. L'arribada es va fer a l'envelat en lloc de l'escola.



El 16 de juliol, a la Marxa de Nit, les Carmes estaven convidades, i 9 van acceptar la invitació. En total, 270 participants van recórrer els aproximadament 9 km de circuit.

Càritas



ENS AJUDEU A AJUDAR?

La vida parroquial no la formen únicament les diverses celebracions litúrgiques. Una expressió important de la vida parroquial és Càritas, una organització que és present a la parròquia de Santa Maria de Bonmatí des de l'any 2011 i que ha celebrat el 50è aniversari de la seva presència a la diòcesi de Girona.

I quina és la funció de Càritas? La finalitat de Càritas és combatre la pobresa, l'exclusió, la intolerància, la discriminació, tot intentant acompanyar persones amb pocs recursos i amb risc d'exclusió per tal que puguin afrontar aquells assumptes que els afecten més de prop, ajudant-les a solucionar els problemes més bàsics i urgents.

Això és possible gràcies a un bon equip de voluntaris que, seguint les directrius dels responsables de Càritas Diocesana i dels serveis socials, fan arribar els ajuts pertinents a qui n'estan necessitats. A més de Càritas Diocesana i dels serveis socials municipals, cada trimestre l'equip es reuneix amb els altres equips de l'arxiprestat Ter-Brugent. Càritas no funciona de forma impulsiva ni de manera improvisada o fent amiguisme.

En el cas de Bonmatí s'ofereixen dos ajuts fonamentals. L'un adreçat a famílies. D'acord amb les indicacions dels serveis socials, es distribueixen els aliments que arriben del Banc d'Aliments, també dels excedents d'aliments de la Unió Europea i de particulars. Cada centre on es distribueixen aliments s'anomena CDA (Centre de Distribució d'Aliments). A Bonmatí està situat als locals parroquials. Actualment unes 17 famílies de Sant Julià del Llor i Bonmatí en són beneficiàries. Els criteris de distribució responen també a la demanda de cada família d'acord amb una puntuació que tenen adjudicada i que han de saber administrar.

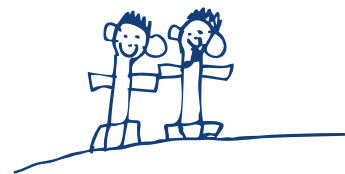
L'altre servei s'adreça a la promoció dels infants sense recursos. Aquests, durant el curs escolar, són atesos setmanalment al Servei d'Atenció Educativa, conegut com a reforç escolar. A aquests infants també se'ls ajuda en l'obtenció de material escolar i recursos extres. També, en aquest cas, la mainada atesa també ve derivada dels serveis socials, que és qui en fa el seguiment i control.

Actualment els nens i nenes beneficiaris són una quinzena i els atenen quatre voluntaris.

Aquest és el servei que Càritas realitza a la nostra parròquia. En altres parròquies amb més voluntaris i amb més recursos aquests serveis es poden ampliar o també oferir-ne d'altres: orientació laboral, equips de promoció laboral, roba de segona mà, mobles usats...

L'equip coordinador de Càritas de Bonmatí està format per la Rosa Gelada, la Nani Molina, en Pere Freixas i, com a director, en Francesc Caparrós. Mossèn Martirià és el consiliari. Qualsevol ajut que ens arribi, sobretot a nivell de voluntariat, serà benvingut: només cal posar-se en contacte amb qualsevol persona de l'equip. Perquè necessitem que ens ajudeu a ajudar.





Colla Excursionista de Sant Julià del Llor



NO CADA ANY EN FEM 30!

Onze intrèpids participants en els XXX Campaments de Ribelles... Pot semblar unes vacances per als monitors, però el cas és que aquests intrèpids nois i noies van gaudir d'un tracte especial.

La majoria dels participants eren repetidors, i això va fer que la tasca dels monitors fos més agraïda. Era el primer any que per motius de celebració fèiem coincidir el cap de setmana amb l'aniversari del campament, perquè poguessin pujar-hi antics participants, col·laboradors, pares, amics...

Com ja sabeu —i per si algú no ho sap—, ja fa trenta anys que es fa un campament a l'Alta Garrotxa en un indret anomenat els prats de can Quel. És un lloc idoni per fer activitats amb mainada. Convivim 11 dies en plena natura sense mòbils ni televisors..., només tenint el que ens envolta...

Els primers dies ens dediquem a muntar les instal·lacions del campament, que són moltes: tendes, cuina, rebost, latrines, el tendal del menjador, la instal·lació de llum i aigua, i deixar que la gent es vagi situant... L'endemà fem una sortida de natura per la zona (que és molt àmplia), per veure on som. Pugem per una riera fins al naixement de la Muga, un paratge molt peculiar i fins i tot marcià i lunar: terra sorrenca i vermella al mig de la Garrotxa!

Quan els participants es pensen que ja ho han vist tot, comencem dos dies de caminada entre el campament i el pla de la Bateria, als peus del Bassegoda, que és un lloc ideal i planer per fer un bivac (dormir al ras, sense tenda), i a les 5:30 hores ens desperta en Ramon i ens convida a pujar al Bassegoda per veure sortir el sol...

El que resta de campament és tot aventura: espeleologia, barrancs, escalada... L'espeleologia consisteix a explorar un avenc, no una cova: l'avenc és una cavitat, un "forat" de 17 metres, per on els nois i les noies baixen, exploren, investiguen..., i pugen per una escala (electron).

El grup d'escalada va a Camp del Roc, i pugen i baixen escalant, fent ràpel...

Els de barrancs aquest any han tingut sort, perquè han pogut triar el Sant Aniol i les Canals o la Comella, per on baixava aigua a tort i a dret.

Els nois i les noies tornen cansats (els hem fotut canya!). Demà serà un altre dia a la vall de Ribelles... sense novetats...



Cartell realitzat per l'artista Jordi Bosch, "Barraca", amb motiu dels 30 anys de Campaments de Ribelles.



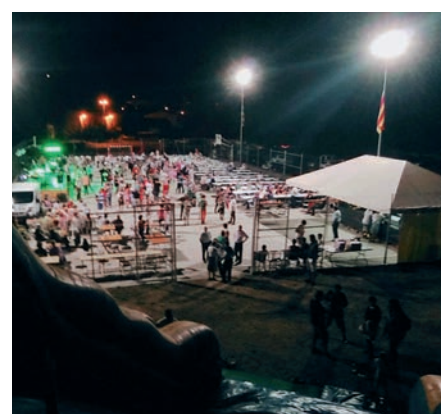
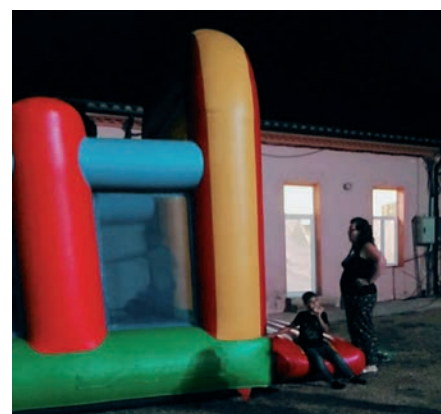
Comissió de Festes de Sant Julià

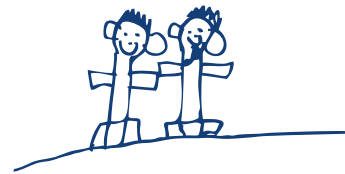
MOLTES GRÀCIES A TOTS!

Acabem de passar una altra festa major! Molt cansats, però molt i molt contents! El dissabte de la festa vam servir uns 400 sopars..., tot un èxit! I molts i molts balladors van sortir a la pista. Moltes gràcies per la vostra participació!

També va ser un èxit, com cada edició, el 32è concurs de botifarra. Moltes felicitats als guanyadors, i un agraïment als concursants.

Visca la festa, i visca Sant Julià!





La Coral

VENIU A PROVAR-HO! ELS DILLUNS, AL CENTRE CÍVIC



Participació a la missa i concert per l'Homenatge de la Gent Gran a l'església de Bonmatí, l'11 de setembre de 2015.



Participació a la missa i concert a Julià (Gironès), el 6 de setembre de 2015.



Concert de Nadal a Sant Julià de Ramis, amb alumnes de l'Escola de Música del Gironès, el 20 de desembre de 2015.



Concert de Nadal a Aiguaviva, amb alumnes de l'Escola de Música del Gironès, el 22 de desembre de 2015.



Alumnes de l'escola Sant Jordi, preparant-se per fer el concert de Nadal a l'església de Bonmatí, el 19 de desembre de 2015.



Cantar... i també menjar! Després de festes, celebrem l'any nou amb un sopar...



Un dia d'assaig: ens traiem el color negre de sobre i celebrem el carnaval! Visca la gresca!



Trobada, el 5 de juny, a Bonmatí, amb la Coral de Montilivi de Girona, la Cors Alegres d'Anglès i la Rossinyol de Sales de la Cellera.

Donants de Sang

CADA DIA 1.000 PERSONES NECESSITEN SANG A CATALUNYA

La Laura necessita transfusions de sang periòdicament perquè pateix una talassèmia major. "Necessito tres bosses cada tres setmanes. Em faria molt feliç un dia poder ser donant, com tu", explica. Com ella, cada dia milers de ciutadans necessiten sang, plaquetes o plasma per superar els tractaments mèdics. De fet, es calcula que una de cada cinc persones necessitarà sang o derivats de la sang al llarg de la vida.

Per a què es fa servir la sang?

La meitat de les donacions de sang s'utilitzen en tractaments de malalties com el càncer o l'anèmia. Un 40% és per a intervencions quirúrgiques per trasplantaments o accidents. Els usos relacionats amb l'obstetrícia i la ginecologia, com les hemorràgies postpart, suposen el 3% del consum. De fet, cada any unes 1.500 dones salven la vida gràcies a les transfusions que reben, de vegades de fins a 20 bosses.

Cada dia hi ha una cinquantena de nens que necessiten sang. Alguns perquè han de ser operats en intervencions en què es perd molta sang, altres, com en Bernat, perquè tenen malalties que els destrueixen els glòbuls vermells i han de transfondre'ls sang perquè puguin viure. Els pares d'en Bernat, que només té 3 anys, han escrit un blog (elpetitbernat.com) per sensibilitzar sobre la malaltia del seu fill i que li destrueix els glòbuls vermells.

Persones que tenen altres malalties, com ara la talassèmia, necessiten sang periòdicament. La talassèmia és una mutació genètica que afecta el 5% de la població, tot i que en molts casos no es desencadena.

Històries molt properes

El Banc de Sang comparteix a les xarxes socials les històries de donants i receptors de sang. A facebook.com/donarsang ja hi ha més de 16.000 persones que cada dia coneixen els casos de persones com la Yaiza, una noia de 23 anys que necessita una transfusió de sang cada dues o tres setmanes perquè té un limfoma de Hodgkin.

A Twitter els donants —i les persones que s'ho estiguin pensant— poden veure on es faran les properes campanyes de donació o els criteris per ser donant. A Insta-

gram, en canvi, s'hi comparteixen imatges de campanyes de donació especials.

El Banc de Sang organitza campanyes de donació a tota la comarca. Les darreres donacions a Sant Julià del Llor i Bonmatí van ser el 9 de desembre de 2015 (17 donacions i 2 intents) i el 26 d'abril de 2016 (21 donacions). La propera serà al desembre i esperem que siguem força més donants. El repte és aconseguir que persones que no han donat mai sang perdin la por i ho facin per primer cop. Us necessitem!

Què cal fer per ser donant

Pots donar sang:

- Si tens entre 18 i 65 anys i peses més de 50 quilos
- Encara que hagi tingut hepatitis abans dels 12 anys
- Encara que hagi menjat i no estiguis en dejú
- Encara que tinguis el colesterol elevat
- Encara que prenguis algun dels medicaments més freqüents

Es recomana que les dones donin sang un màxim de tres vegades l'any i els homes un màxim de quatre, sempre respectant que, entre donació i donació, han de passar dos mesos com a mínim.

Més informació

donarsang.gencat.cat

Twitter: @donarsang

Correu electrònic: atencioaldonant@bst.cat



Una donació de sang només són uns 15 o 20 minuts.

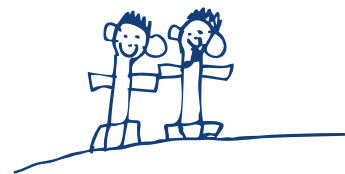
Escola Sant Jordi

HEM ANAT DE COLÒNIES!

Aquest curs hem anat de colònies al Mas Vilà i ens ho hem passat molt i molt bé.







Futbol

UNIM FORCES!



La temporada 2015-2016 el nostre equip va finalitzar en la 14a posició del grup 27 de 4a Catalana. Després d'una temporada amb encerts i desencerts, els últims partits de la lliga vam encadenar una mala ratxa que ens va deixar a la part baixa de la classificació. Però els ànims no decauen: aquest any, més i millor! Felicitem el Sant Privat d'en Bas per l'ascens de la temporada passada i pel campionat de lliga, i també Les Planes, pel seu treballat ascens.

Aquesta temporada 2016-2017, enquadrats en el grup 29 de 4a Catalana, deixarem de jugar en camps de la Garrotxa per passar a visitar equips del Gironès i el Baix Empordà. I després de tres temporades vestint amb pan-

talons de color vermell, tornarem al color blau, com eren tradicionalment.

Us animem a seguir i a donar suport a l'equip. L'inici de temporada serà el 17 de setembre a la tarda, a Bonmatí, contra el Gualta. Ens veiem al camp!

D'altra banda, la nova junta directiva del Bonmatí CF està treballant per renovar i recuperar l'esperit d'aquest club. Si voleu rebre informació sobre descomptes, promocions i tarifes, contacteu amb nosaltres: bonmaticf@gmail.com - Tel. 654 081 389 – 669 414 869.

Unim forces! Construïm junts un nou Bonmatí CF! Feu-vos socis!

Junta directiva



Equip de la temporada 2015-2016



Primer entrenament de la pretemporada 2016



Després d'estar tota la vida jugant i defensant els colors d'aquest club, l'Esteve Coll ha decidit retirar-se i penjar les botes definitivament. Tots els jugadors i aficionats del Bonmatí el trobarem molt a faltar i li volem donar les gràcies per tot l'esforç i la dedicació de tots aquests anys. L'Esteve seguirà estant vinculat al club dins de la junta directiva. **MOLTES GRÀCIES PER TOT, ESTEVE!**

Associació de Joves

PLA LOCAL DE JOVENTUT 2016-2019



L'olla de joventut ja ha començat a bullir. Aquest any tocava presentar el nou Pla Local de Joventut 2016-2019, que és el marc pel qual s'han de regir les polítiques de joventut municipals dels propers quatre anys i que es va aprovar per ple municipal el 8 de juny passat. Així doncs, la finalitat del Pla local és ajudar-nos a planificar i a prioritzar les línies de treball i les activitats que es realitzaran amb i pels joves en aquest període de temps.

Coincidint amb aquest repte, el mes de febrer passat es va incorporar la nova tècnica de joventut compartida, que és la persona encarregada, junt amb el regidor de Joventut, d'elaborar aquest pla i d'acompanyar i facilitar informació als i les joves de Sant Julià del Llor i Bonmatí en aquells temes que siguin necessaris.

La primera part del procés d'elaboració del pla ha estat fer una diagnosi de la realitat juvenil del municipi, o sigui una radiografia de l'estat dels i les joves del poble en set àmbits concrets: educació/formació, treball, vida saludable, cultura i oci, mobilitat i cohesió social, participació i habitatge. Per tal de no quedar-nos tan sols amb dades estadístiques, s'han realitzat un total de 6 entrevistes a personal tècnic i agents socials locals que treballen amb i pels joves, encara que sigui de manera indirecta, i un grup de discussió amb l'actual equip de govern.

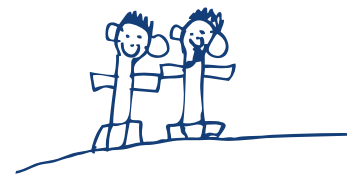
A més a més, també es va convocar un grup de discussió amb joves, perquè òbviament un pla de joventut ha de recollir les preocupacions, necessitats i opinions dels mateixos afectats. L'objectiu d'aquesta reunió era anar més enllà dels tòpics sobre els joves i entendre el que realment els mou: per què no participen els joves? Les activitats que es fan, responen als seus interessos? Quines opcions de formació reglada i no reglada tenen a l'abast? Quins espais tenen els joves per organitzar-se i trobar-se? Tot i voler fer una convocatòria oberta i participativa, la resposta va ser minsa i poc representativa, comptant que l'any 2015 al municipi hi havia un total de 228 joves d'entre 12 i 29 anys. És per això que, amb la voluntat d'incloure al màxim la veu i l'opinió jove en el pla, també es va passar un qüestionari a l'institut Rafael Campalans que van respondre 30 joves del municipi.



La trobada de joves es va convocar amb el lema "Els joves no valoren res". Desmunta tòpics.

Amb totes aquestes aportacions s'ha pogut tenir una visió més global i integral de les realitats juvenils, que ha permès consensuar unes línies estratègiques que traçaran els projectes i les actuacions d'aquest període, que ja s'han començat a endegar, com són les activitats juvenils de l'estiu. Esperem doncs que el Pla local esdevingui una eina útil per al treball que l'Ajuntament es planteja portar a terme amb la finalitat de millorar les oportunitats de vida de la joventut de Sant Julià del Llor i Bonmatí.

Cal afegir que cada dimarts de 9 a 14 h, a l'ajuntament, la tècnica de joventut (Tanit Baldiz Bellés) atén consultes. També podeu contactar amb ella a través del correu electrònic tbaldiz@selva.cat o al mòbil 620 203 300.



Nova Frontera

COMPARTIM EXPERIÈNCIES



El curs passat vam provar d'organitzar excursions conjuntament amb altres associacions de jubilats, i és així com en vam fer dues amb el Casal d'Avis de Bescanó: al novembre vam visitar les Bodegues Torres i la Fira de Novembre de Vilanova i la Geltrú, i a l'abril vam anar a la Conca de Barberà, on vam visitar el Museu de la Vida Rural (l'Espluga de Francolí), el Museu i Forn del Vidre de Vimbodí i el Monestir de Poblet. Per aquest curs tenim previst anar repetint aquestes sortides conjuntes, i de moment ja s'ha organitzat pel setembre el viatge a Ripoll, Camprodon, Setcases i Besalú.



També per a aquest curs tenim previst repetir les activitats setmanals, com ara gimnàstica suau, ioga, català (escriptura) i *country line dance*. Però hi afegim altres propostes, com per exemple informàtica i fotografia, que esperem que siguin d'interès.

I des d'aquí donem moltes gràcies als que assistiu a l'aplec de Calders i a la Torronada i als que col·laboreu amb els fanalets de la Puríssima. Molt agraïts!



Berenar de final de curs d'alguns dels assistents a les classes de gimnàstica suau i ioga



A les classes de català, cada dimarts a la tarda, vam mirar de perfeccionar l'ortografia

La Pesca



CONCURSOS PER LA FESTA MAJOR DE BONMATÍ

El 15 de maig es va celebrar, amb 52 participants, el concurs de pesca sènior dins dels actes de la festa major de Bonmatí.

El lloc de concentració va ser Can Jans, on es va fer el sorteig de pesqueres i el tret de sortida per a la celebració del concurs, de 7 a 11 h.

El campió del concurs va ser l'Andreu Fontané, situat a la pesquera n. 69 de la Sorra, amb un total de 4.500 punts; en l'apartat de peça grossa, en Llorens Vilarrasa va ser el guanyador, amb una captura de 1.520 g, aconseguida a la pesquera n. 18 de la Dusol.

En el sorteig de pesqueres els lots van ser per a en Josep Martínez i el pernil, per a en Joan Angelats.

La quantitat de peix capturat en pes va ser de 69.370 g, amb una mitjana de pes/pescador de 1.334,04 g, i amb 4 captures amb bonificació de punts.

Finalitzat el concurs el batlle de la població, en Marc Garcia i Nadal, es va dirigir a tots els presents donant les gràcies per la participació i acte seguit va entregar el premi al guanyador d'aquesta edició.

La classificació del concurs va ser la següent:



	Pescador	Pesquera	Peces	Pes	Punts
1.	Andreu Fontané	69 Sorra		3.500	4.500
2.	Joan Angelats	28 Tallers	1	3.020	4.220
3.	Francesc Bonet	48 bis Xatarra		3.100	4.100
4.	Antonio Escobar	60 Tubos		3.060	4.060
5.	Josep Ramon Garcia	79 Can Quel		2.970	3.970
6.	Enric Pujolràs	65 Tres Arbres		2.800	3.800
7.	Jordi Collell	42 Camp Futbol		2.600	3.600
8.	Llorens Vilarrasa	18 Dusol	1	2.240	3.440
9.	Nil Perujo	30 Sant Marçal		2.100	3.100
10.	Marti Bohigas	20 Dusol		1.840	2.840

Per finalitzar voldríem donar les gràcies a totes les cases comercials i entitats col·laboradores per les seves aportacions i també al delegat de la SPEAC, en Lluís Garcia, per la seva dedicació desinteressada.

El 14 de maig es va celebrar el 1r Concurs de Pesca Infantil SPEAC Anglès-Festa Major de Bonmatí 2016. A les 8 del matí es va fer la concentració al Bar Cal Mariner d'Anglès i es va anar a pescar a la bassa del Golf Girona, on no hi va haver gaire sort en les cap-

tures. La guanyadora va ser la Marta Noguera, el 2n en Joel Castanyer i el 3r en Raül Malpica. El repartiment de trofeus i obsequis per a tots els participants es va fer a l'envelat de Bonmatí.

SPEAC Anglès



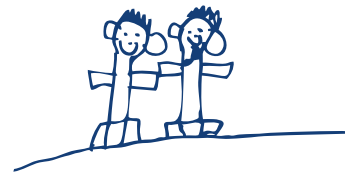
Marta Noguera



Joel Castanyer



Raül Malpica



Ràdio Bonmatí



PRODUCCIÓ PRÒPIA

A les portes de la tardor, torna la programació de Ràdio Bonmatí (107.1 FM). Tot seguit us oferim un extracte dels programes de producció pròpia. I us recordem que a final d'any també tindrem "El patge en antena", on el Patge Xalimardim dirigirà un missatge personalitzat a nens i nenes. A més, aquest curs també tornen espais com ara "La moixiganga", "La novetat", "Ruta 66"... Sintonitzeu Ràdio Bonmatí!

Birdland

Segons el diccionari del jazz de Philippe Carles, André Clergeat i Jean Louis Comolli, Birdland és un club de jazz novaïorquès on Charlie Parquer va tocar des de la seva inauguració, l'any 1949, el dia 15 d'abril.

També es podria definir com "la terra de Bird", sobrenom donat a Parker, iniciador de l'època Bop i per tant de la millor època del jazz modern.

Jaume Datsira va escollir aquest nom del programa en escoltar el tema del mateix títol interpretat pel grup Water Report, tema que el va impactar i que va triar com a sintonia d'entrada al club del jazz i el blues, com bé va dir un dia algú..., a cau d'orella.

Programa doncs dedicat a les anomenades músiques negroamericanes, com són el jazz, el blues, el soul, el swing, etcètera, etcètera. Didàctica d'aquests estils que sempre diuen que són minoritaris, però que han estat la base de la música del segle xx i, per tant, del pop, el rock, etcètera.

Jaume Datsira us porta a través d'aquesta sintonia a gaudir del millor jazz, blues i de melodies poc conegudes però absolutament genials en la seva concepció.



Cara B

I ja en fa quatre...! Ja fa quatre temporades que, una hora a la setmana, els estudis de Ràdio Bonmatí es converteixen en un vell i llegendari estudi on han gravat velles glòries del rock. O en l'escenari d'un gran estadi per on han passat mítiques figures, tocant davant milers d'apassionats fanàtics de la bona música. O un petit, sorollós i entranyable local on les cançons d'alguna banda de punk han resumit l'essència vital dels qui les escolten. Això és el que ha passat al llarg de 103 vegades, de 7 a 8 del vespre, la primera temporada els dissabtes i les últimes tres els divendres, durant els 60 minuts que dura el "Cara B". Un projecte on s'han dipositat passions per la ràdio i per la música, on s'han compartit artistes, àlbums, cançons i moments sonors imprescindibles. I des de fa un any en som dos, en

Jordi Arbat i l'Albert Montalban, els que ens col·loquem darrere els micròfons per gaudir i compartir amb l'audiència clàssics i no tan clàssics i, en definitiva, bona música. Esperem retrobar-vos una temporada més en aquest projecte radiofònic –petit de forma i potent d'arrels– que és "Cara B". Salut i bona música!



Cinèfils

El programa "Cinèfils" és la nova aposta en entreteniment de Ràdio Bonmatí. Els seus creadors, Marc Alves i Emili Casado, grans amants del cinema, volen transmetre cada setmana la seva passió pel setè art.

El seu magazín està estructurat en diferents seccions. L'Emili, el crític del programa, recomana les millors estrenes, per no faltar ni un cap de setmana a una sala de cinema.

Al programa també hi té cabuda el món de les bandes sonores originals, secció 100% del Marc, encarregat de donar a conèixer cada setmana la filmografia musical, any per any, d'un compositor de cinema.

El "Visionat Obligat" és l'espai on els dos mestres del cinema recomanen un film o una sèrie que hauria de ser com el seu nom indica, un visionat obligat, i, per tant, imprescindible per a tot cinèfil.

Tot això i més és el que ofereix "Cinèfils", un programa de proximitat fet amb moltes ganes de fer nous amants del cinema o simplement gaudir d'una bona hora amb crítica sana, humor, música i sobretot molt cinema.

Ah! I el programa té un col·laborador especial, el Robert De Niro!



Posa't al dia

El curs passat va ser la nostra primera i intensa temporada en antena. Us hem de confessar que l'objectiu que teníem d'entrada era només difondre una agenda setmanal d'activitats de la nostra zona, però sense adonar-nos-en vam començar el primer programa incorporant una entrevista i un espai per a l'efemèride, que més endavant vam ampliar amb dues entrevistes per programa i un espai de salut amb la col·laboració de l'Equip d'Atenció Primària d'Anglès.

Amb 39 programes en antena, més de 50 entrevistes, gairebé 40 efemèrides i una agenda plena d'activitats cada setmana, va quedar demostrat que la zona del Ter-Brugent està ben activa!

En Xavier Sarsanedas, l'Eva Jou, en Josep Maria Quer, la Mei Brescó i l'Helena Gorgoll, us esperem els divendres a les 6 de la tarda i els dissabtes a les 11 del matí i a les 6 de la tarda.

I com a novetat d'aquesta temporada, des del 9 de setembre col·laborem cada divendres al matí amb l'espai «Activa't» de l'emissora FeM Girona (92.7 FM) aportant propostes culturals de la nostra zona.



Tango y algo más

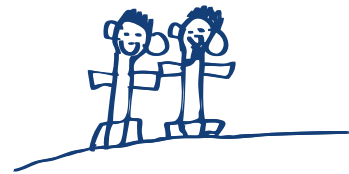
Un programa dedicat al ball més popular i internacional de l'Argentina i l'Uruguai, mundialment associat a la passió i a l'amor. En aquest espai radiofònic de Ràdio Bonmatí descobrim tots els secrets del tango des dels seus orígens, i fem un repàs del gran nombre d'autors d'aquesta disciplina. Cal destacar, a més del gran Carlos Gardel, Roberto Firpo, Roberto Polaco Goyeneche, Domingo Rey, Luis Teisseire, Juan D'Arienzo, Edmundo Rivero, Lucio Demare, Arturo de Bassi i Juan de Dios Filiberto.

El programa també inclou un espai dedicat a la lectura i la poesia relacionada amb el tango, fent d'aquesta manera volar la imaginació i la saviesa que sorgeix de les paraules.

Finalment, fem un passeig per Buenos Aires, els seus barris, els seus carrers, la ciutat on es fonen les emocions, la ciutat secreta.

"Tango y algo más" és un programa dirigit i presentat per Eduardo Vera i el podeu escoltar cada dimarts de 9 a 10 del vespre.





Pubillatge

FASCINATS PER LA TERRA

El nostre poble sempre ha tingut un racó especial per preservar els nostres costums, com a símbol local. Cada any es busquen els millors figurants per presentar-se sobre un escenari davant de tots els habitants i forasters i ser així els millors representants. Només qui suposa un gran pes sobre la vida local pot esdevenir part d'una família poc coneguda abanderada per la cultura i la història. No és res més que el pubillatge.

L'edició d'enguany va resultar tot un èxit, amb l'assistència d'hereus, pubilles, dames, damisel·les, cavallers, fadrins i fins i tot els més petits, que es van deixar endur pels diferents racons i les curiositats que la nostra vila ofereix, impregnant-se de les rondalles més populars que van fer-los viure com un més de Sant Julià del Llor i Bonmatí.

Provenien de localitats llunyanes com ara les terres de Ponent, a Lleida, passant per les comarques tarragonines. També hi havia representants provinents de la Catalunya Central, arribant fins al Maresme i el Garraf. Afegint-hi tots els gironins i gironines de les comarques veïnes com són el Gironès i la Garrotxa, i també tot l'Empordà. Tots, moguts per la curiositat que els provoca la història de Catalunya i el que suposa ser representant de l'àmbit local, comarcal, intercomarcal o nacional. Al cap i a la fi, perd importància l'origen davant del que som: un conjunt d'éssers fascinats per

la terra que ens envolta, encara que tinguem distintes edats, però tots en formem part, d'una manera o altra. Així doncs, el pubillatge és aquella arrel amb el passat que ens transporta, sense voler, al futur del nostre bell país, Catalunya.

Des de l'entitat, volem agrair als representants de l'any anterior: Cristina, David, Marta i Oriol, la tasca que van exercir amb tanta il·lusió, que es veu reforçada quan s'escolta el nom del poble arreu del territori. És un orgull i es mereix una felicitació tot l'esforç abocat a les vostres bandes i faixes, que segurament us haurà aportat amistats, curiositats i, esperem que també, felicitat.



L'hereu i la pubilla 2015, David Carlos i Cristina Arànega, amb el fadrí i la dama d'honor, Oriol Vilà i Marta Ferrer.



David Carlos, hereu del 2015; Estel Molas, pubilla del 2014, i Núria Boada, dama d'honor del 2015, representant Sant Julià del Llor i Bonmatí, van participar el 4 d'octubre del 2015 en el certamen de l'elecció de la Pubilla i l'Hereu de Catalunya a Cubelles (Garraf).



Cap a una vuitantena de representants de diferents pobles de Catalunya van participar en la trobada organitzada el divendres 6 de maig per acomiadar l'hereu i la pubilla de Sant Julià del Llor i Bonmatí 2015, junt amb el fadrí i la dama d'honor.

L'últim pagès plenament actiu del municipi

Personatge incansable, segur que tots l'hem vist passar dalt del tractor, fins i tot els diumenges. L'Isidre Domènech Puig, conegut com en Mastorrent, és l'últim pagès que viu pròpiament de la pagesia del municipi de Sant Julià del Llor i Bonmatí, i per aquest motiu centra el reportatge sobre l'actualitat agrícola i ramadera en aquesta revista.



L'Isidre Domènech, descendent de pagesos i pagès vocacional convençut, va néixer el 21 de novembre del 1942 al Mas Torrent de Sant Julià del Llor. Es va casar amb Pilar Rabionet i Rigau, amb qui ha tingut dos fills, la Maria Àngels i en Lluís.

L'Isidre, com a legítim hereu, estima aquesta terra que l'ha vist néixer i en té cura amb la mateixa intensitat que hi van posar els seus progenitors i, igual que ells, ha lluitat per ampliar-la fins a convertir-la en una explotació agropecuària de referència als municipis dels voltants.

L'Isidre és un home generós, il·lusionat, enfeinat, responsable, incansable, entregat a la feina i a la propietat. La seva figura parla per si sola, ja que en el seu cos s'endevina l'exposició continuada al sol, l'esforç, el cansament i la duresa del treball. De caràcter afable, respectuós i conversador limitat, és dels pocs que a l'edat de 73 anys encara no estan jubilats, i de fet continua cotitzant com a autònom i treballa i rendeix com si en tingués 50.

Sota la falda de la muntanya de Sant Julià custodiada per la capella dedicada a Sant Agustí, hi trobem uns quants masos, entre els quals destaca el de Mas Torrent. Tal com diu la monografia dels *Quaderns de la Revista de Girona* del 2013, està situat entre el carrer Vell i el carrer Nou de Sant Julià, a prop de l'antiga plaça i a l'esquerra del torrent homònim. S'hi accedeix per una pista particular que arrenca del pont de l'esmentat



El Mas Torrent vist des de l'antic camp de futbol de la Cellera.



torrent, anomenat Saltaburros. La casa, que inicialment havia estat una masoveria de ca l'Anglesell, va ser repoblada i artigada a mitjans segle XVIII per un avantpassat originari de la serra de Finestres. Aquest va deixar l'indret feréstec de Bustins per establir-se al Mas Torrent, una casa ben situada i amb boniques vistes de la Cellerà i la plana del Ter. Generació rere generació, han fet ampliacions i millores a la casa a fi i afecte de millorar-ne les condicions de vida i engrandir la propietat guanyant terrenys al bosc. L'actual propietari, l'Isidre i tota la família, amb molt d'esforç, treball i sacrifici, han seguit fent millores pel present però mirant cap al futur, pensant en els descendents, ja que el seu fill Lluís treballa la propietat al costat del pare.

El Mas Torrent és una explotació ramadera integrada actualment de 1.500 porcs, 17.000 pollastres i uns 30 vedells d'engreix. Això vol dir que crien animals d'altres empreses a tant per quilo, i l'empresa integradora és la responsable del pinso, els medicaments i la cura dels animals en general. El responsable de la finca prepara i neteja les granges, així com es fa càrrec dels purins. L'integrador dels porcs és l'empresa Blay-Tamarit de Gualta (Empordà) i el dels polls, Terra Avant d'Anglès. L'Isidre, a part de treballar les seves pròpies terres, també treballa unes 150 hectàrees en diferents nuclis, com ara Amer, Sant Climent, Sant Martí Sapresa, Santa Coloma de Farners, Sant Gregori, Anglès i la Cellerà, on hi cultiva farratge i cereals.

D'on ve el motiu de Mastorrent?

És de fàcil deducció, ja que hi ha un mas i un torrent que limita la propietat. Antigament els noms seguien la lògica i sovint es referien a la topografia del terreny.

Quina antiguitat té la masia i quantes generacions hi han viscut?

Actualment anem per la sisena generació. La primera generació dels Domènech es remunta a finals del segle XVIII. Els cognoms Domènech i Puig s'alternen sovint; la segona generació, que serien els avis, es deien Isidre Domènech i Carme Puig, i la meua mare es deia també Carme Puig i Hernández, de manera que jo també em dic Domènech Puig.



Els avis Isidre Domènech i Carme Puig, segona generació de Mastorrents, a principi del segle XX.



Documents acreditatius d'en Lluís Domènech.



Al portal del Mas Torrent als anys 30 amb part dels seus estadants.



El Mas Torrent als inicis de la Guerra Civil.

La mare de la meva mare era filla d'un dels enginyers que treballaven a les mines de Sant Julià del Llor, procedent d'Almeria.

Viviu tots de la pagesia?

No, vaig intentar que els meus fills estudiessin, ja que llavors semblava la millor manera de guanyar-se bé la vida, cosa que amb el temps s'ha demostrat que no és així. La Maria Àngels és professora d'institut i en Lluís, actualment, continua l'explotació de la finca.

Quantes persones treballeu al Mas Torrent?

Hi fem dedicació exclusiva dues persones fixes i en moments puntuals de molta feina hem tingut assalariats de diferents ètnies: magrebins, ucraïnesos, gambians... I no es pot pas dir que s'adaptessin fàcilment a la feina!

T'agrada la teva feina o t'hauria agradat dedicar-te a alguna altra cosa?

M'agrada molt. Els meus pares van voler que en conegués d'altres i que triés, però jo sempre em vaig decantar per l'explotació agrícola i ramadera. És propi del meu caràcter treballar pel meu compte, organitzar-me les tasques que cal fer i esmerçar-hi tota la dedicació, el temps i els diners que calgui mentre es pugui. M'agrada ser autònom i no dependre de superiors.

Quantes hores al dia hi dediques?

Totes les que calen, depèn de l'època, però mai per sota de les deu hores diàries.

Pots fer vacances algun dia?

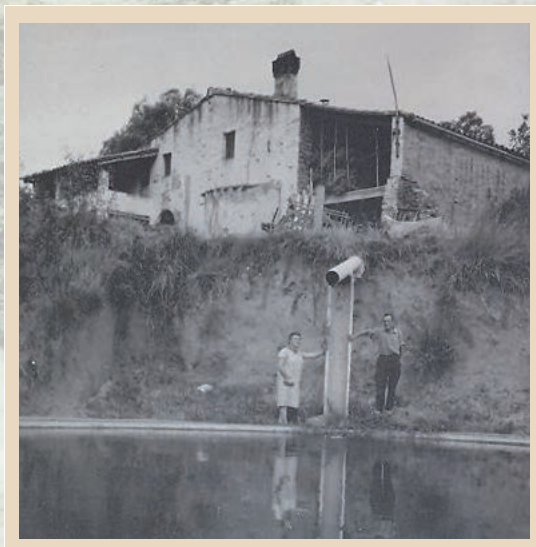
De fet mai, tal com s'entenen les vacances avui en dia. De tant en tant m'agafo un dia per fer una sortida amb la família, visitar alguna explotació ramadera modelica, etcètera.

Què vol dir ser pagès avui en dia?

Vol dir prescindir d'horaris i fer una dedicació exclusiva a la feina. Per aquest motiu, la feina t'ha d'agradar molt per mantenir aquest ritme. És molt sacrificat pels rendiments que se'n treuen. A vegades costa compaginar la feina i la família, per això cal que tots hi estiguin d'acord. Si ens fixem



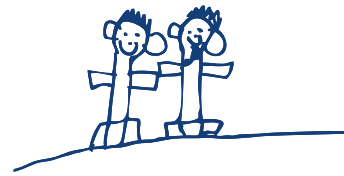
Al Mas Torrent, amb uns visitants.



La reserva d'aigua del mas, amb en Lluís i la Carmeta, als anys 60.



Ampliacions a la dècada dels 1960.



en els municipis de l'entorn, observem que ja en queden molt pocs, de pagesos! Això ens hauria de fer reflexionar.

Quin és el teu dia a dia?

Ens aixequem a les set del matí i anem a dormir quan es pot, sense tenir cap horari. No tenim una rutina, ja que cada dia les coses poden canviar i t'hi has d'adaptar, sigui per avaries de les màquines o de les granges, sigui pel temps, que també ens pot jugar males passades...

Quina és l'època de l'any més complicada per als pagesos?

L'estiu, ja que és l'època de recollida dels cereals i de més risc d'incendis. A les granges els animals també senten la calor i disminueix tant el seu creixement com el seu rendiment; en moments àlgids hi pot haver ofegament d'aviram... Cal regar més i atendre el bosc i els camps millor que a l'hivern. A l'estiu cal estar sempre a l'aguait, pel que pugui passar.

Recordes algun incendi que us afectés d'una manera particular a la finca?

Sí, a la dècada dels vuitanta, després de la segregació, sota l'alcaldia del senyor Vidal, es va cremar una part de la propietat del senyor Bonmatí i també de la nostra.

Com afecta la meteorologia a la vostra explotació?

Els excessos de calor i fred afecten molt més els animals que no pas el camp. L'aigua no suposa cap problema, ja que disposem d'un pou propi.

Què ha suposat la mecanització del camp? Quins canvis s'han produït?

Hi ha hagut uns canvis abismals només en una generació. En qüestió de 60 anys hem passat de llaurar i treballar la terra, quasi com ho feien els romans, amb eines de tracció animal o humana, a tenir màquines molt sofisticades i modernes amb aire condicionat, fil musical, ordinadors de bord, seients còmodes... Hem guanyat en comoditat i rapidesa



L'Isidre treballant els camps de Sant Climent d'Amer.

a l'hora de fer la feina, però amb un cost material molt elevat, que a vegades no es veu compensat econòmicament.

Quines són les principals dificultats d'un pagès avui en dia?

L'excessiva burocràcia ens comporta moltes gestions, pèrdua de temps i diners. Se'ns exigeix molta especialització tractant-nos com un gran industrial; per a cada activitat que es realitza a l'explotació, es requereixen títols i carnets!

Creus que la pagesia hauria d'estar més protegida pel govern?

I tant que sí! Només cal veure estadístiques, abandonaments d'empreses, mobilitzacions del sector... Contínuament sortim a les notícies! Els preus de venda dels cereals, la carn, la llet..., són els mateixos que fa 23 o 30 anys. En canvi, la gestió i el manteniment de la maquinària pugen constantment. Com a exemple, el preu de la integració d'un porc és de 30 euros per unitat i any, i el preu de taller d'un operari, de mitjana, és de 30 euros per hora.



La Bruna, filla d'en Lluís i la Mònica, forma part de la sisena generació de Mastorrents.

Què hauria de passar o què s'hauria de fer perquè el sector de la pagesia fos més valorat i alhora més atractiu per al jovent?

Cal mentalitzar el públic en general de la importància del sector, ja que la nostra alimentació depèn totalment del sector agrícola i ramader i els costos del producte són elevats. També manca cooperativisme, que ajuda a ser més competitiu en el sector. Si el jovent veiés més compensada la feina que fa, tindria més motivacions per dedicar-s'hi.

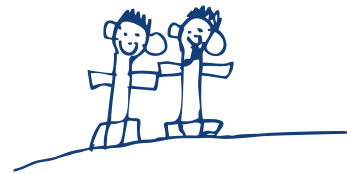
Veus continuïtat en la teva feina al Mas Torrent?

Per la meua part, sí! Hi poso tot l'interès i la dedicació que cal i no perdo les ganes d'anar fent. Espero arribar a moltes generacions de Mastorrents, seguint ampliant el patrimoni, lluitant per les normatives que ens ofeguen a tots per poder complir-les i produint aliments perquè tothom en pugui gaudir.

Rosa Taberner i Bosch



Els fills de l'Isidre Domènech, la M. Àngels i en Lluís, i la Bruna, la seva néta.



Ha passat...

El 16 de maig es va produir un atropellament a la carretera de les Serres (GI-532) en què va resultar morta una alumna de P4 de l'escola Sant Jordi i ferida de consideració la seva mare. Com a acte de dol i de suport a la família, l'endemà es va fer una concentració al davant de l'ajuntament i uns dies més tard es va fer un acte de record al pati del col·legi. Per ajudar econòmicament la família, l'escola Sant Jordi va organitzar una recaptació en establiments del poble.



Foto: M.S. / Diari de Girona



La Carme Arimany Rius és la primera àvia centenària del nostre poble. Nascuda el 18 de gener de 1916 al mas la Triola de Sant Martí del Far, viu des de l'any 1974 a Bonmatí. Amb motiu del seu centenari, la directora dels Serveis Territorials a Girona del Departament de Treball, Afers Socials i Famílies, Marta Casacuberta, li va lliurar la medalla que concedeix la Generalitat a les persones que han complert 100 anys. I l'Ajuntament també la va obsequiar amb un ram de flors el dia del seu aniversari.

La infermera bonmatinenca Gemma Caparrós Boixés substitueix des del dia 17 de maig passat el Dr. Antoni Viñas com a director de l'equip d'atenció primària d'Anglès. La Dra. Núria Alsina Carreras, metgessa de la Celler de Ter, ha estat nomenada adjunta a la direcció, i l'Esther Mayola Comadira és l'administrativa referent d'Atenció a l'Usuari. El d'Anglès és un dels pocs casos en què una infermera assumeix la direcció d'un equip d'atenció primària.



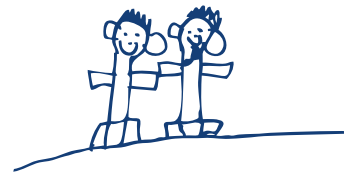
Mn. Martirià Brugada Clotas, rector de Bonmatí i Sant Julià entre altres parròquies, va ser nomenat arxipreste del Ter-Brugent el dia 30 de novembre de 2015, en substitució de Mn. Ramon Oller, rector de la Celler de Ter. L'arxiprestat del Ter-Brugent agrupa fins a 17 parròquies dels nuclis de Sant Julià del Llor i Bonmatí, Constantins, Bescanó, Anglès, Sant Martí Sapresa, la Celler, Amer, les Planes i Sant Feliu de Pallerols. Els arxiprestats són agrupacions de parròquies que comparteixen alguns serveis, com ara el de Càritas.



Ricard Tura Torrent competirà en el 63è Campionat Mundial de Pesca d'Aigua Dolça Masculí que s'ha de disputar entre els dies 12 i 19 de setembre a Bulgària. Li desitgem sort! A l'abril, en Ricard va formar part de l'equip de la federació catalana que va guanyar el Campionat d'Espanya de Pesca en Aigua Dolça de 2016. El campionat va tenir lloc al riu Guadiana, a Mèrida (Badajoz), els dies 22 i 23 d'abril d'aquest any, i hi van participar 111 esportistes en representació de 12 seleccions autonòmiques. (A la foto, en Ricard, a darrere de tot a la dreta, amb la resta de l'equip de la selecció catalana, a Mèrida)

El Restaurant Duc de l'Obac ha estat inclòs en la prestigiosa Guia Michelin de 2016 i figura en el portal web de la guia, Via Michelin. Els inspectors de la Guia Michelin, que remarquen el "bon standing" del restaurant, destaquen en la web: "Descobreixi els sabors de la cuina catalana en una masia rústica, avui reformada, amb més de 200 anys d'història. Bon menú diari, suggeriments de temporada i arrossos per a dos."

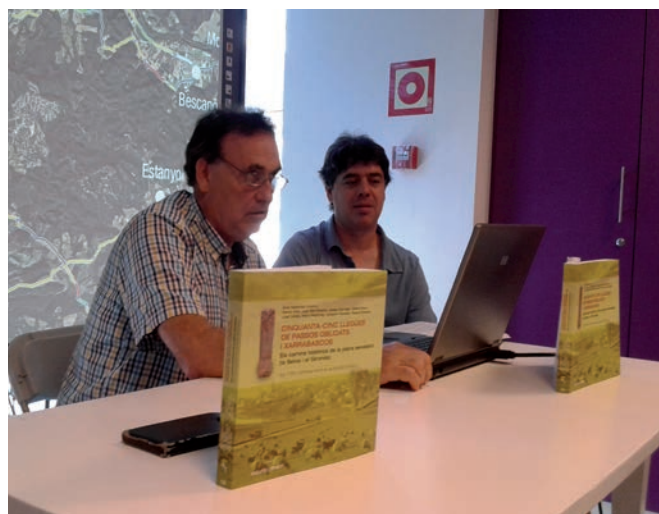




L'Associació d'Empresaris/es i Propietaris/es

de les Àrees Industrials del Ter-Brugent es va constituir el 8 d'octubre de 2015 amb la junta directiva següent: president, Lluís Tarrés (Junta de Concertació del Pol. Riera Seca d'Anglès); vicepresident, Josep Alenyà (Antex); tresorera, Carme Casassas (Mobles Casassas); secretari, Pere Vila (Agrogi), i vocals, Albert Planella (Lindamer) i Adriana Casademont (Casademont). També formen part de l'associació Edilkamin Ibérica, Finna Bastons, Impremta Pagès, Manufactures Jonquera, Taller Mecànic Ramon Pont, Configirona (Gerió 1939), Cèntric Control de Plagues, Animals Brunyola, Jobexman, Fusteria La Central.

El llibre *Cinquanta-cinc llegües de passos oblidats*. Els camins històrics de la plana selvatana (la Selva i el Gironès) va ser presentat el dia 9 de juliol a la Biblioteca d'Anglès. En l'acte va intervenir Ricard Teixidor, coautor del llibre, que ha estudiat altres camins que no han estat inclosos en aquest volum, com per exemple el camí ral de Girona a Amer per Bonmatí i Sant Julià del Llor. Precisament, la descripció d'aquesta via, que ja es va publicar en els números 42 i 43 de L'Amic, serà inclosa en la pròxima edició dels *Quaderns de la Selva* que està previst que es publiqui a final d'any. En aquesta revista, però, la descripció del camí ral inclourà algunes variacions.



L'empresa de confiteria Configirona (Gerió)

afronta en aquest exercici el relleu generacional per la jubilació del seu director general, Joan Saguer. Tot i que continuarà com a president, els seus fills Pere i Pau Saguer agafaran més responsabilitats en la societat. Actualment, l'empresa disposa de més de 20.000 m² de terreny industrial, després de l'adquisició d'una parcel·la adjacent a la fàbrica, i ara està invertint en una depuradora d'aigua per alliberar càrrega a la depuradora del poble. (Imatge i informació extreta del web Sweet Press, especialitzat en la divulgació d'informació relacionada amb empreses alimentàries)

El 3 de juliol es va celebrar la 1a Trobada d'antics jugadors

del CF Bonmatí i en l'acte es va repartir una revista amb fotografies del club. A continuació reproduïm part de la salutació que obre la revista, tot esperant que aquestes trobades tinguin continuïtat.

"L'any 1974 es va construir el camp de futbol anomenat Vista Alegre, que estava ubicat on avui hi ha el carrer Sant Grau. Mentre s'estava acabant de construir el camp, a Bonmatí ja es començava a gestar un equip per competir a la categoria regional. Fins aquest moment Bonmatí no disposava d'un equip de futbol en competició i els entrenaments s'havien de fer al camp de futbol de la tèxtil

Coma-Cros, actualment Factoria Cultural Coma Cros de Salt.

La temporada 1975-1976 el CF Bonmatí ja competeix a la categoria regional amb l'equip de futbol format per Josep Pagès, Álvarez, Antoni Puig, Miquel Parramon, Jordi Recasens, Jaume Cornet, Pere Borrell, Sixte Cornellà, Joan Piserra, Sebastià Serrano, Ernest Pol i l'entrenador, Josep Pujolràs (Pitu Sereno, d. e. p.).

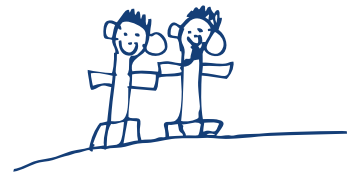
A partir d'aquesta temporada i fins avui, el Bonmatí no ha deixat mai la competició, havent passat un munt de persones pel nostre club. A totes elles, el més sincer agraïment."



Plantilla de la temporada 1975-1976.



Foto d'exjugadors i acompanyants



Consol Solés Rovirola – Una víctima oblidada del principi de la Guerra Civil

Al darrer L'Amic es va parlar de les víctimes de la postguerra. No podem negar, però, que al principi de la guerra, fa concretament 80 anys, també hi va haver víctimes, i tampoc podem negar la seva innocència. Aquestes víctimes van ser fruit de la guerra, de l'aixecament que hi havia hagut, de l'exaltació del moment...

Una de les víctimes d'aquells dies va ser la Consol Solés i Rovirola. Aquesta senyora, junt amb una companya seva, la Maria Alech Brau, van venir de l'Escala a refugiar-se a Bonmatí, concretament a la casa de la Conxita Coll Cols, que és on la va venir a buscar el Comitè Antifeixista de l'Escala que després la va assassinar.

Amb aquest escrit es vol seguir el fil de la història que va portar a la mort de Consol Solés i els seus protagonistes.

Vull donar les gràcies al Sr. Rafel Bruguera i Batalla per tota la informació aportada, ja que sense la seva ajuda molts dels dubtes sorgits no haurien quedat aclarits.

CONSOL SOLÉS ROVIROLA

Consol Solés Rovirola va néixer el 8 de febrer de 1878 a Celrà i era filla de Pere Solés, nascut també a Celrà i sastre de professió, i Rosa Rovirola, nascuda a Palol de Revardit.

La Consol, soltera i modista de professió, va anar a viure a l'Escala a finals dels anys 20 (ja figura en el padró de l'Escala de 1930). Aquesta dada consta en un consell de guerra d'un escalenc, Joaquim Donjó, sospitós d'haver participat en la dissort de la dona, i concretament en l'informe emès per la Guàrdia Civil:

"Consuelo Solés vino a vivir a La Escala unos años antes del Glorioso Movimiento Nacional, no poseyendo en ésta ningún familiar, sabiéndose que era de estado soltera, tenía un hermano sacerdote y posesiones en Celrá."

El seu germà, Emili, va ser ordenat sacerdot el 4 de juny de 1898 i va morir l'any 1918, molt abans dels fets que ens interessin. La Consol, per tant, no tenia familiars directes.

Quan va arribar a l'Escala, la Consol va muntar un taller de costura, on feia classes a les noies del poble i era

coneguda com la "modista de tall". Allà es va fer molt amiga de la Maria Alech, propietària d'un edifici i d'altres béns. Potser un dels motius pels quals va anar a viure a l'Escala era que ja es coneixien amb la Maria Alech, però això no ho hem pogut confirmar. El que sí se sap és que tant la Consol com la Maria eren unes dones solitàries i molt religioses, i passaven moltes estones juntes.

De resultes d'aquesta amistat, la Consol va acabar convertint-se en l'administradora de les propietats de l'Alech. I en data 23 d'agost del 1933, la Consol Solés compra a carta de gràcia la propietat on vivia la Maria Alech, la qual se'n queda l'usdefruit de per vida i el dret de recompra en qualsevol moment.

Quan va esclatar la guerra i amb la formació dels comitès antifeixistes, pel temor de represàlies o per algun altre motiu que es desconeix, la Maria Alech i la Consol Solés van venir a refugiar-se a Bonmatí. Per què a Bonmatí? Doncs, pel que sembla, perquè tenien coneixença amb Conxita Coll, que treballava o havia treballat (o potser la seva germana Catalina) com a minyona a casa de les germanes Alech.

Al cap d'un temps de ser a Bonmatí, concretament el 24 de novembre de 1936, la Consol va ser entregada pel

Comitè Antifeixista de Bonmatí al comitè de l'Escala, que la va acabar assassinant.

Però per què la buscaven? No se sap, ja que, a part de ser molt religiosa, tampoc feia tant de temps que vivia a l'Escala per haver-se guanyat moltes enemistats.

L'historiador Rafel Bruguera i Batalla, al llibre **Escalencs assassinats durant la Guerra Civil**, comenta:

"D'altra banda, l'amistat amb les germanes Alech no sembla un argument prou sòlid, com tampoc el fet de viure sola i no tenir família al poble. Cap d'aquests arguments justifiquen, cadascun d'ells i per separat, una acció tan dramàtica, salvatge i injustificable com aquesta, però tots ells sumats, segurament ens poden començar a donar una pista prou versemblant. I encara més si hi afegim, tal com hem obtingut d'informacions orals, que Consol Solés probablement es dediqués a la usura; la qual cosa li podia haver creat rebuig i ganes de revenja per part d'algun sector influent dins del Comitè Antifeixista escalenc."

La data de la mort també és estranya: al novembre la Generalitat ja feia un mes que havia ordenat dissoldre tots els comitès locals (en un decret del 9 d'octubre), i la majoria de les morts s'havien produït a l'inici de l'alçament i no tant enllà en el temps.

MARIA ALECH BRAU

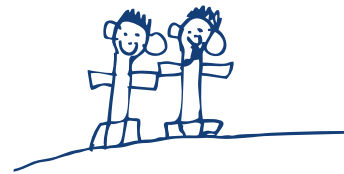
Pel que fa a la Maria Alech Brau, la propietària de l'Escala, sabem que va morir a Bonmatí el 6 de gener de 1938. És a dir que el comitè de l'Escala, quan va venir a Bonmatí, o bé no la buscava a ella o bé, si la buscaven, algú la va protegir i no la va entregar. Sigui com sigui, en aquell moment ja tenia 75 anys.

Nascuda a l'Escala el 4 de setembre de 1861, era filla de Josep Alech i d'Ana Brau.

La família Alech estava formada per tres germanes, la Isabel, la Maria i la Teresa. La Teresa va morir l'any 1917. La Isabel, que va quedar viuda el 1888 sense descendència, se'n va anar a viure amb la Maria, que era soltera.



Foto antiga de l'Escala.



La Maria vivia a Barcelona i el 18 de febrer de 1926 va comprar a l'Escala l'edifici que més endavant es coneixeria com Ca les Alech, que estava situat entre l'església i el carrer Major.

L'any 1931, la Isabel va morir d'apoplexia, víctima de la diabetis, i la Maria va quedar sola. Va ser llavors que va fer molta amistat amb la Consol Solés.

En esclatar l'alçament feixista del 18 de juliol de 1936, el comitè de l'Escala va exigir l'impost revolucionari a les famílies benestants de la població per sufragar les despeses i pagar els milicians. La Maria Alech era un dels seus objectius, però van arribar tard, ja que, preveient-ho, ella juntament amb la Consol ja havien fugit cap a Bonmatí.

L'edifici que van deixar va ser confiscat pel comitè i es va convertir en biblioteca i arxiu municipal. La biblioteca es va inaugurar; ara bé, es desconeix si va arribar a funcionar mai.

Els fets

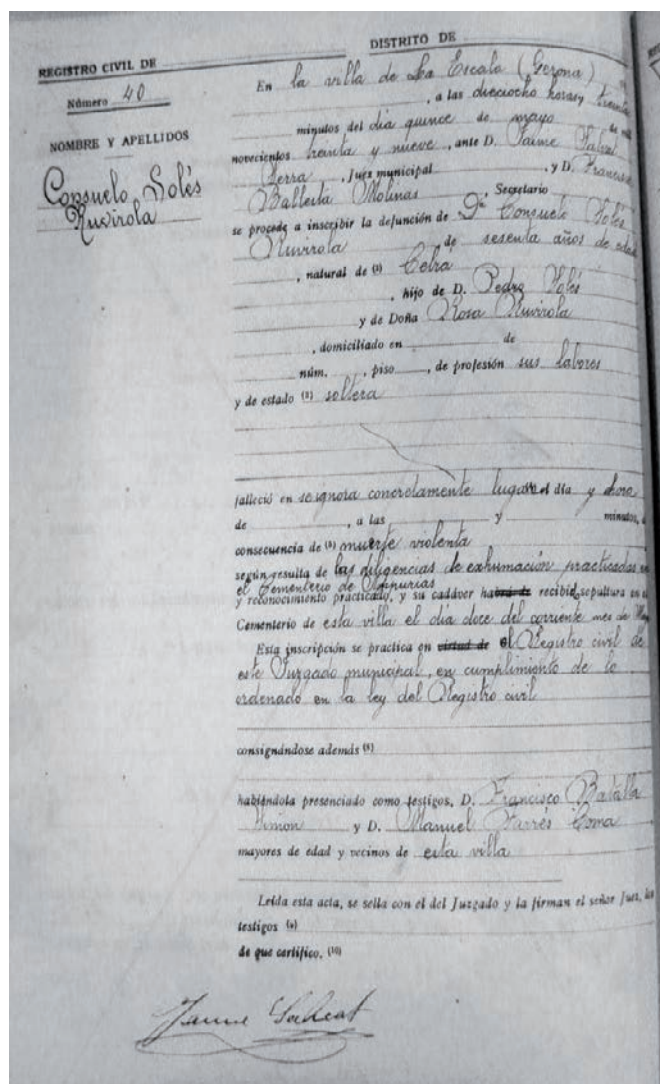
Tal com hem dit, a Bonmatí aquestes senyores van ser acollides a casa de la Conxita Coll, de fermes idees republicanes.

La Conxita tenia a casa seva un taller de confecció de roba per als soldats republicans i va posar aquestes dones a treballar-hi (la Consol era modista de professió). Es diu que la roba que confeccionaven en aquest taller sortia de la torre dels Bonmatí. De fet, al final de la guerra, entre les reclamacions que va fer Josep Maria Bonmatí hi figura una bona quantitat de roba que hi havia a la casa familiar.

Doncs bé, sembla que, a part de tenir-les treballant al taller, a aquestes dones, a canvi de protecció, el comitè els anava traient els diners que tenien, fins que se'ls van acabar.

Per què els treien diners? Potser, tal com s'assenyala més endavant, per cobrar-los una multa, o bé perquè havia arribat algun tipus de sol·licitud o de visita del comitè de l'Escala i ho van aprofitar per sostreure diners a canvi de protecció.

També pot ser que fos la mateixa Conxita la que indiqués directament al comitè que aquestes senyores tenien cabals, ja que ella tenia molt bona relació amb el comitè.



Certificat de defunció de Consol Solés expedit quan es va exhumar el cos i es va traslladar al cementiri de l'Escala.

En el consell de guerra a què va ser sotmesa la Conxita, consta la declaració que va fer davant la Guàrdia Civil el 14 de març de 1939:

"Preguntada si es cierto que unos individuos se presentaron en casa de la declarante y que una vez haber hablado con ella procedieron pistola en mano a exigir ciertas cantidades a las señoras María Alet Brau y Consuelo Soles, manifiesta: Que el complicado también en estas diligencias Conrado Monger Horta se presentó en el comité revolucionario de esta villa el que cobraba las multas de las antedichas señoras, que anunciadas ya en la pizarra oficial del comité tenían que proceder a la entrega de las cantidades allí expuestas, negado la declarante que individuos pistola en mano hubiesen estado en su domicilio."

Sembla, però, que un cop a aquestes senyores se'ls van acabar els fons, la Consol Solés va ser entregada al comitè de l'Escala, que la va acabar matant.

Pel que fa a la Maria Alech, en la denúncia signada per Avel·lí Viñolas i Conrad Masias en el consell de guerra de la gent de Bonmatí, es diu:

"La otra señora falleció después de poco tiempo, según parece ser por los malos tratos que recibía, pues según se dice, por habérsele agotado el dinero y las alhajas que dichas señoras poseían y que les fueron requisadas."

Segons l'informe lliurat pel Jutjat Municipal d'Amer al Registre de la Propietat de l'Escala, la Maria Alech va morir a Bonmatí el 6 de gener de 1938. Ara, no queda del tot clar si la causa de la seva mort va ser per maltractaments o inanició, tal com consta en les denúncies del consell de guerra, o bé si va ser per causes naturals.

Tornant a la Consol Solés, en la declaració a la Guàrdia Civil de la Conxita Coll es diu:

"Preguntada como se procedió a la detención de la Sra. Consuelo Soler que vivía juntamente con la declarante, manifiesta esta: Que se presentó en casa de la misma un individuo vecino del pueblo denominado Esteban Mauricio Puig, Secretario del comité revolucionario, manifestándole a la declarante que la repetida Sra., tenía que presentarse al comité revolucionario habido sido acompañada esta por la que declara, al tan repetido comité."

Una vez presentadas en el referido comité, quedo con la Sra. Consuelo Soles habiéndola llevado a las... del día 24 del mes de noviembre del año 1936, por unos individuos desconocidos por la declarante y que no eran vecinos de esta localidad."

Hi ha alguna paraula en la declaració que no es pot llegir correctament, però el fet és que la Consol sembla que va ser assassinada el mateix dia 24 de novembre pel comitè de l'Escala i que va ser enterrada al cementiri d'Empúries.

En el moment de la seva mort la Consol tenia 58 anys i, segons consta a la causa general, quan va morir presentava ferides per tot el cos, les dues cames trencades i senyals d'haver estat estrangulada.

La revista **Camí de Ronda** del juny de 2010 publicava, en relació amb l'assassinat de la Consol, la declaració de Carles Costa, capellà de l'Escala en aquella època:

"Presentaba heridas en todas partes del cuerpo, fractura de ambas piernas y señales de haber sido estrangulada para rematarla. Fue asesinada en el cementerio de Ampurias, pidiendo a los asesinos cinco minutos de tiempo para prepararse, que le concedieron. Dícese que los perdonó."

Va ser una mort amb revenja, però per què?

A la causa general s'esmenten els noms de Rafael Vilabrú Flaqué, Joaquim Donjó Garriga i Joan Casademont Salamià, tots ells del comitè de l'Escala, com a responsables dels fets. Tots figuren en la causa com a fugits a França. L'únic que consta que va tornar i que va ser jutjat, encara que no per aquesta causa, va ser Joaquim Donjó, que va ser detingut el 20 de juliol de 1943.

El cadàver de Solés va ser exhumat el 15 de maig del 1939, tres mesos després de l'entrada de les tropes nacionals a l'Escala. Va ser enterrada al cementiri de l'Escala el mateix dia i en l'acta de defunció consta com a causa de la mort **"muerte violenta"**.

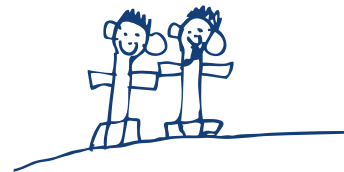
El testament de Consol Solés

Sembla que la Consol Solés havia fet un testament a favor dels monjos de Montserrat. Concretament, havia fet un testament en data 15 de juliol de 1935 davant del notari de Terrassa Francisco de Paula Badia a favor de Leandre Mestre Molons, prior de Montserrat, i Josep Sabadí Foix, de l'Escala.

En data 22 d'octubre de 1941, els representants de Montserrat i Josep Sabadí transmeten l'immoble, entre altres, a Joan Bruguera Güell, advocat de Barcelona.

Però sembla que durant la seva estada a Bonmatí la Consol Solés havia refet el testament deixant com a hereves les germanes Coll Cols. Per aquest motiu hi va haver un litigi, cap al 1942, en què es va acabar donant com a vàlid el primer testament.

Es desconeix per què es va donar com a vàlid el primer testament, però veient l'informe que va fer la Falange de Bonmatí, que era molt dolent, i més tenint en compte els



anys de què estem parlant, era difícil que el jutge li donés la raó a la Conxita.

Sigui com sigui, una de les curiositats finals d'aquest procés és que una de les propietats de les germanes Alech, l'edifici de l'Escala que havia estat reconvertit en biblioteca i arxiu, va acabar en mans d'un advocat de Barcelona que temps més tard hi va fer un hotel, inaugurat l'any 1961, amb el nom de La Barca.

CONCEPCIÓ COLL COLS

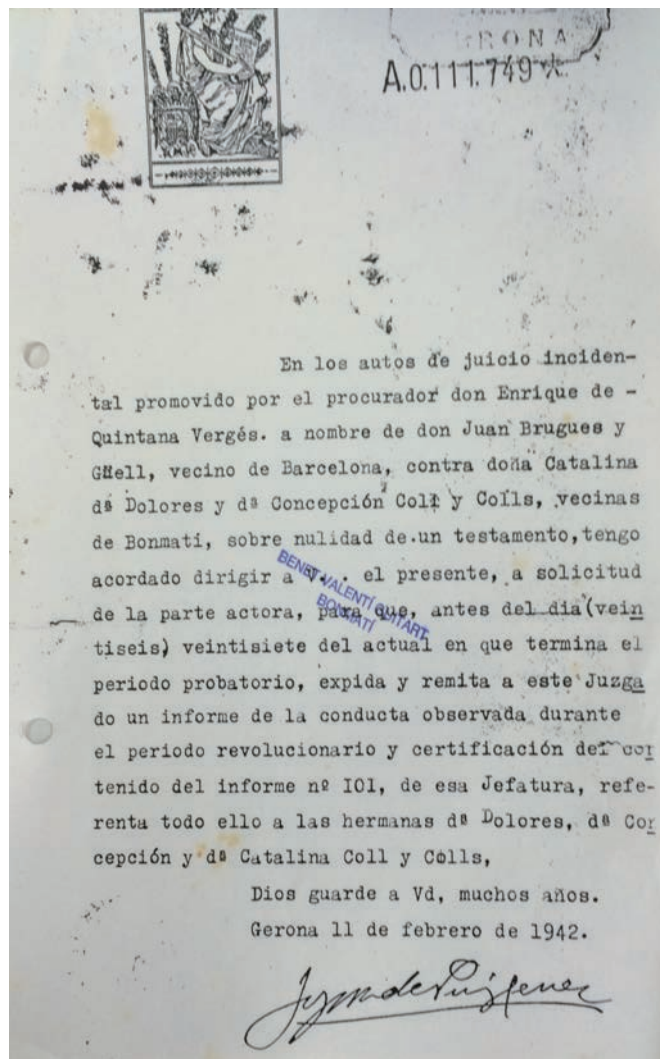
La Concepció Coll va néixer l'any 1907. Els seus pares, Carles Coll i Carme Cols, eren d'Olot. La Carme va venir a fer de mestra a Bonmatí, on va portar l'escola mixta que hi havia al poble des de l'any 1914 fins a la seva jubilació, el 1931.

Tenia dues germanes més grans que ella, la Caterina i la Dolors.

El 1936 va morir la seva mare, a l'edat de 78 anys, i el 1938 el seu pare, a l'edat de 80 anys.

Durant la guerra, la Conxita va tenir un paper bastant destacat a Bonmatí, i va ser molt afí al comitè revolucionari.

En acabar la guerra va ser detinguda i va ser sotmesa a un consell de guerra. Tot i que va sortir absolta de tots els càrrecs que se li imputaven, va ser molt maltractada.



Requeriment d'informació sobre les germanes Coll Cols en el marc de la disputa per la nul·litat del testament.

Josep M. Quer

Amb aquest escrit s'ha volgut donar veu a uns personatges oblidats per la història, víctimes tots ells d'una manera o una altra, que van patir les conseqüències de la guerra. Com aquests n'hi ha molts altres que potser quedaran per sempre oblidats.

Tot i les incògnites que no s'han pogut esvair, s'han volgut plantejar uns fets amb el màxim rigor, deixant oberts els interrogants en espera de noves informacions que puguin anar sorgint i que puguin ajudar a aclarir aquesta història un pèl més.

Aquest article, ampliat i actualitzat amb la documentació que vagi apareixent, el podeu llegir complet al blog <http://historia-bti.blogspot.com.es/>

La nostra història, els masos



Vista general del mas la Pera, un dels del municipi amb menys alteracions.

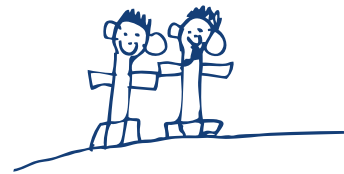
Són molts els estudis publicats, des de diversos punts de vista, sobre les masies. Primerament s'analitzaren arquitectònicament definint-les per tipologies, després històricament pel moment de construcció i les posteriors reformes i ampliacions, més tard geogràficament i, per acabar, sociològicament i antropològicament per l'impacte i el model de vida que suposaren per al territori. D'un temps cap aquí, però, es realitzen més estudis monogràfics tenint en compte tots els factors enumerats, ja que hi ha tant a dir com masos hi ha sobre la geografia catalana, perquè cada cas és diferent.

En tota la bibliografia que hi ha, però, s'ha arribat a un consens acceptat per la majoria, en què el concepte de masia, talment com un organisme viu que és, té vida pròpia. Neix, creix, es multiplica i no sabem si morirà, però ara per ara la majoria perduren. Els orígens s'han volgut buscar en el final de l'època romana; tot i que tipològicament hi ha representacions de vil·les romanes amb certes similituds amb algun tipus de masia existent, la historiografia moderna ha desmentit aquesta afirmació, mostrant que el naixement del que anomenem mas té el seu origen en un moment de relaxació feudal al final de l'edat mitjana, quan la unitat familiar que habitava un lloc aconseguí certa autoritat sobre el terreny que cultivava i el bestiar que engreixava. En aquest moment podem començar a parlar de *masia*.

Però com que la cara visible és l'arquitectura, que és el que ha perdurat, hem d'aclarir que un mas és molt més que unes pedres i unes fustes ben col·locades. Fou una estructura sociocultural basada en la família, en unes creences profundament cristianes amb un funcionament jeràrquic que garantia la continuïtat en el temps i l'organització del

treball en l'explotació agrícola, ramadera i forestal del terreny que dominava cada casa. Aquestes, entrellaçades, dominaven tot el territori rural català i foren la principal font econòmica del país durant molts segles. De fet, en el dia d'avui, una societat consumista, capitalista i individualitzada com la nostra, poques vegades pensa en els seus orígens rurals. Però tota la geografia catalana, fins al segle XIX, deu la seva riquesa i la seva cultura a aquesta estructura social i econòmica basada en la família heretada d'una manera de fer medieval. Per tant, les masies que resten dretes són molt més que un vestigi arquitectònic del passat: mostren, si no el naixement, tot el creixement i l'esplendor del territori que ara anomenem Catalunya (sobretot la Catalunya Vella).

A la resta del territori peninsular, la vida rural s'organitzava en nuclis poblats petits o disseminats agrupats, però poquíssimes vegades en cases aïllades com a la Catalunya Vella, fet que només es dona en altres àrees geogràfiques del Pirineu. De fet, a les demarcacions de Lleida i Tarragona la tipologia de masia aïllada és quasi inexistent, i quan se'n troba alguna són de les darreries del segle XIX. En la nostra zona la majoria de masos de certa importància tenen el seu origen en tres o quatre segles abans, però el segle XVIII fou decisiu per a les masies de les comarques gironines. S'havia anat tirant amb penes i treballs amb estructures quasi medievals tots els segles XV, XVI i XVII, però a principi del segle XVIII la Guerra de Successió féu grans estralls a tot el Principat i sobretot en la seva vida rural. Les guerres dels segles anteriors deixaren poca empremta en la vida rural llevat d'imposos i lleves forçoses que agreujaven l'economia i s'enduïen algun fill, però a pagès es vivia al marge de les guerres que



Façana de can Verònic, on s'aprecia la part de la primera meitat del segle XIX i la recrescuda de finals de segle amb emmarcat de les obertures de maó.

mantenien els reis que ara formen la història oficial. A partir del Decret de Nova Planta, a principi del segle XVIII, s'inicià una etapa de forta decadència a Catalunya, amb supressió de drets i lleis, i es deixà d'afavorir les polítiques proteccionistes sobre el camp. Aquesta primera part de segle obscura encara quedà més evident quan, en la segona meitat del segle XVIII, sota el regnat de Carles III, un gran impuls del comerç i un creixement demogràfic i econòmic propiciaren una major demanda d'aliments i productes bàsics elaborats al camp. En aquest moment s'inicià l'època daurada de la masia: l'augment demogràfic i la liberalització de mercats féu que el món rural experimentés un gran creixement. En aquesta etapa històrica és quan es construeixen més masies i s'amplien les ja existents, també cristal·litzen les tipologies i la masia arquitectònicament parlant es fa més canònica.

El segle XIX per a Catalunya ja fou una era d'industrialització i el món rural ja inicià la seva davallada cap a segon terme, tot i que era qui proveïa de mà d'obra les primeres indústries i el creixement de les ciutats amb èxodes massius, però encara abastia el cent per cent dels productes bàsics i l'alimentació a tots els habitants del Principat.

Ara bé, què succeeix al nostre municipi? Doncs que donada la seva situació respecte a la vila d'Amer i a causa de la seva

distància o aïllament per la frontera natural que suposa el riu Ter, a més d'unes muntanyes suaus però de bosc mediterrani de secà i un territori poc fèrtil, llevat de les lleres del riu, donaren un municipi empobrit i allunyat de mercats i vies comercials. El carrer Vell de Sant Julià, al desviar-se el riu de sota el pont, perdé la raó de ser i tot el terme pagà l'isolament durant dos-cents anys. Aquesta sèrie de fets comportà que les masies del municipi fossin més humils que les d'Amer o les de la Celleria i Anglès, a l'altra banda del Ter, molt més ben comunicats.

Un altre factor determinant és que, per la seva ubicació geogràfica, el nostre municipi té unes masies de tipologia poc definida, o el que s'anomena de trànsit, ja que Sant Julià del Llor i Bonmatí es troba en una zona que no pertany tipològicament a les masies del pla de la Selva i tampoc a les muntanyeses de les Guilleries, i menys encara a les de la zona de la Garrotxa, molt més humida. Per tant estem davant d'una zona híbrida en què es troben característiques de cada una d'aquestes zones veïnes però de manera aleatòria en cada un dels casos. Per norma general, al pla de la Selva es troben masies molt grans en dos nivells, assentades en zones planes, de planta quadrada en tres crugies, amb la sala central i façana encarada a migdia, amb estructura horitzontal a la planta baixa quasi sempre amb voltes. A les Guilleries són masos assentats en els pendents ben adaptats al terreny amb major nombre de pisos, de dimensions més modestes, amb planta més caòtica i estructura horitzontal sempre de fusta del país, amb grans voladissos. A la Garrotxa, a causa de la pluja molt més freqüent, sempre gaudeixen de grans porxades i galeries, amb obertures molt més grans i de dimensions molt superiors a les de la muntanya, amb distribució similar a la canònica però abundant les cobertes a quatre vents. En tot el nostre municipi no hi ha ni



Façana del molí de Sant Julià, típica construcció del segle XVIII amb la data inscrita de 1764.



Interior de can Verònic, que conserva els seus acabats i la pàtina originals.

una sola casa que respongui concretament a cap tipologia de les descrites.

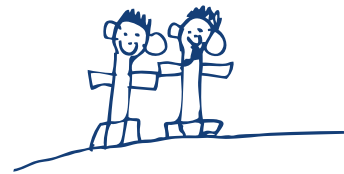
Per norma general, a Sant Julià del Llor i Bonmatí tampoc hi ha cap gran pairalia, cap mas dominant que regenti una basta zona amb altres masos aïllats que li fan de masovers. L'única masia del municipi que s'hi podria acostar fóra ca l'Anglesell, una de les més antigues del terme i amb més història, que tant per la fàbrica conservada com per la documentació històrica podem situar ja com a dominant en ple segle ^{xvi} i sobretot el ^{xvii}. De totes maneres, entre els masos més antics del municipi anteriors al segle ^{xvii} també hi ha, amb menor importància, la Rovira, can Vila i can Valls. Molt possiblement masos com ara ca l'Artau, can Teixidó, can Costa i el mas Torrent ja existien en el segle ^{xvii}, però molt reduïts en relació amb el seu aspecte actual i com a masies dependents d'alguna altra entitat superior. En totes elles s'aprecien les primitives etapes constructives que testimonien el creixement en el segle ^{xviii} però amb estructures anteriors. Aquestes foren ampliades juntament amb les que segur foren edificades de nou durant la segona meitat del segle ^{xviii}, com són ara can Llorà Petit, can Molsa, els Vidals, la Pera, can Niern i el Molí. Un esment a part mereixen els molins, ja que eren una infraestructura necessària per a un col·lectiu de masies. Així com la rectoria de Sant Julià, que evidentment devia existir amb anterioritat, però actualment hi predomina la part construïda durant la segona meitat del segle ^{xviii}. Igual que les cases del carrer Vell, que, tot i ser molt anteriors, en l'actualitat presenten un aspecte que prové de modificacions fetes durant el segle ^{xviii}, tal com ho testimonien les dates de les llindes. Per tant, la segona meitat del segle ^{xviii} fou una etapa de gran canvi per al municipi, però poc en comparació amb el que succeí als municipis del voltant.

La major part de les masies del municipi de Sant Julià del Llor i Bonmatí pertanyen a tipologies molt concretes del segle ^{xix}, sobretot de la primera meitat les agràries i de la segona les que ja tenen alguna vinculació industrial o minera. Com a característiques principals, es tornen a regularitzar façanes i es reproduceix la planta canònica, però a les obertures i els xamfrans en lloc de pedra picada s'utilitzen brancals de maó massís i arcs rebaixats de descàrrega ceràmics o bigues de fusta per a llindes de les obertures. Gruixos de murs més reduïts i abundant argamassa entre rierencs desbastats, aparells molt menys acurats, ja que teòricament havien d'anar arrebossats. Exemples molt clars d'aquestes tipologies són can Verònic, can Talaia (recentment reedificada), can Tulsà, can Rigau, el Collell, can Serra, can Franc, can Regentí, la Canova i can Gallina, tot i que aquesta sembla tenir arrels més antigues en la part cremada.

Les edificacions rurals disperses pel municipi de la segona meitat del segle ^{xix} ja no són pròpiament masies, sinó edificacions més vinculades a altres usos: seria el cas de les dues Barques, que servien com a habitatge dels barquers a més d'altres funcions rurals; ca l'Escolà, que era una antiga indústria; la Foneria i les mateixes Mines, destinades a usos industrials i miners. En aquesta segona meitat del segle algunes masies perderen el seu ús exclusivament agrícola i



Element decoratiu de pedra picada en una finestra renaixentista de ca l'Anglesell. Sense cap mena de dubte és el més rellevant del municipi.



passaren a formar part dels habitatges destinats als treballadors de les indústries i mines. Seria el cas de can Gallina, les cases del carrer Petit i sobretot can Xicot, que era una masia independent de principi del segle XIX que abans del XX ja quedà englobada al carrer Nou com una casa més. No obstant això, se seguiren construint masies de nova planta fins a les acaballes del segle. Les últimes a ser construïdes foren can Neret, cal Carboné i can Maldecor, masos que per la seva tipologia i pel fet de trobar-se ara en l'estat en què estan, es pot dir que tingueren una vida molt efímera. Aquestes foren més pensades com a masoveria que no pas com a mas independent.

La conclusió és que les masies de tipologia dominant canònica amb tres crugies considerades benestants, al municipi són la minoria, en canvi abunden les adaptades al desnivell del terreny de dues crugies amb sala no dominant i posteriors ampliacions, i per tant, hauríem de dir, molt més humils. Edificacions que mantenen el seu caràcter rural més per la tipologia híbrida que no pas pels seus elements distintius, perquè de portals o finestres de pedra picada en tot el municipi n'hi ha ben pocs, i amb elements heràldics, que són freqüents a tota la geografia catalana, no n'hi ha cap. Per tant, el més important que cal preservar de les masies del municipi és la seva estructura habitacional i els revestiments exteriors, perquè no hi ha elements d'interès arquitectònic singulars aïllats que s'hagin de conservar, com per exemple portals, finestres, garites o torres; per tant, una mala intervenció a les masies del municipi les pot desfigurar totalment com ja ha passat tantes vegades. Conservar una façana o la forma d'unes obertures no vol dir restaurar l'immoble: si perd els elements estructurals i tipològics, així com els tançaments i revestiments de l'època, perd el caràcter.



Façana de migdia de ca l'Anglesell, amb elements de diverses èpoques.



Mas la Rovira, on s'aprecien les successives ampliacions al llarg dels segles.

Repetim, però, que el concepte de mas és més l'estructura social i econòmica que generen les persones que l'habiten que no pas les parets de pedra i els sostres de fusta que físicament formen l'edifici, tot i que cal preservar-los com a vestigis del passat. De masos veritables en queden ben pocs, i això ens fa perdre identitat. La cultura catalana, vulguem o no, prové de la terra i de l'amor a aquesta, i negar això és menysprear els propis orígens. La cultura catalana urbana actual és un producte de masses sintètic fabricat a TV3 que res té a veure amb el nostre passat ni en com pensaven els nostres vells; tot català ha tingut avis pagesos, i la majoria de les vegades no sabem valorar prou bé l'herència rebuda, que és el que ens ha fet com som. Sovint, en pro del progrés, la modernitat, la solidaritat i la correcció política, mirem cap a on no hi ha res a mirar. Mirant enrere veient una masia se'ns mostra un model perfecte de sostenibilitat de societat cohesionada amb història i tradició, però són pocs els qui tenen la capacitat de veure-ho. Sort que queden les pedres dels masos que resten dempeus per fer-nos memòria.

Hanníbal Climent i Domènech
Arquitecte

Modest Fluvià Aiguabella

Escultor d'una prolífica obra religiosa

Potser sorprendrà que a *L'Amic* d'aquest 2016 hi porti una ressenya sobre aquest escultor. Però si coneixem l'església parroquial de Santa Maria de Bonmatí, hi trobarem l'explicació, ja que aquest espai el presideixen dues imatges que van sortir de les seves mans i que van ser encarregades per l'aleshores rector de la parròquia, Mn. Àngel Pla Masó, d'acord amb el suggeriment de l'arquitecte Josep Pla i de Mn. Genís Baltrons.

En primer lloc cal fer esment de l'esvelta imatge de la titular de la parròquia, la Immaculada Concepció. Fou tallada el 1975. En un principi no portava aurèola i se l'hi afegí posteriorment. Aquesta imatge fou sufragada per la Maria Feliu vídua Massana i substituï una imatge de la Mare de Déu de Montserrat de ceràmica de Quart que presidí inicialment l'església.

Posteriorment es col·locà la imatge del Sant Crist. Fou tallada el 1988 i presideix l'església des d'aleshores substituint la petita imatge metàl·lica que presidia l'església des del dia de la seva benedicció, com es pot veure en fotos d'aquesta celebració. Fou sufragada pels feligresos de la parròquia.

Qui era en Modest Fluvià?

Aquest escultor va néixer a Sant Esteve d'en Bas el 1925 i morí a Olot el 5 de setembre de 2015, precisament ara fa un any.

Ja d'infant demostrà la seva vocació artística, modelant i restaurant les figures de pessebre que construïa a casa seva. Ell afirmava que el seu pare li ensenyà a estimar l'art. Des dels 15 anys es dedicà a l'escultura. Els primers coneixements d'aquesta modalitat els adquirí a l'Escola d'Arts i Oficis de la Diputació de Barcelona, amb el mestre Jaume Duran. En la seva formació a les escoles salesianes de Sarrià hi intervingueren Petruccio, Julianelli, Josep Serra, Duran, Basilio Roman..., a més de diversos mestres artesans.

El fang, la fusta, la pedra, l'alabastre i el bronze han estat els materials treballats en les seves diverses peces.



La marededéu en un principi no portava aurèola

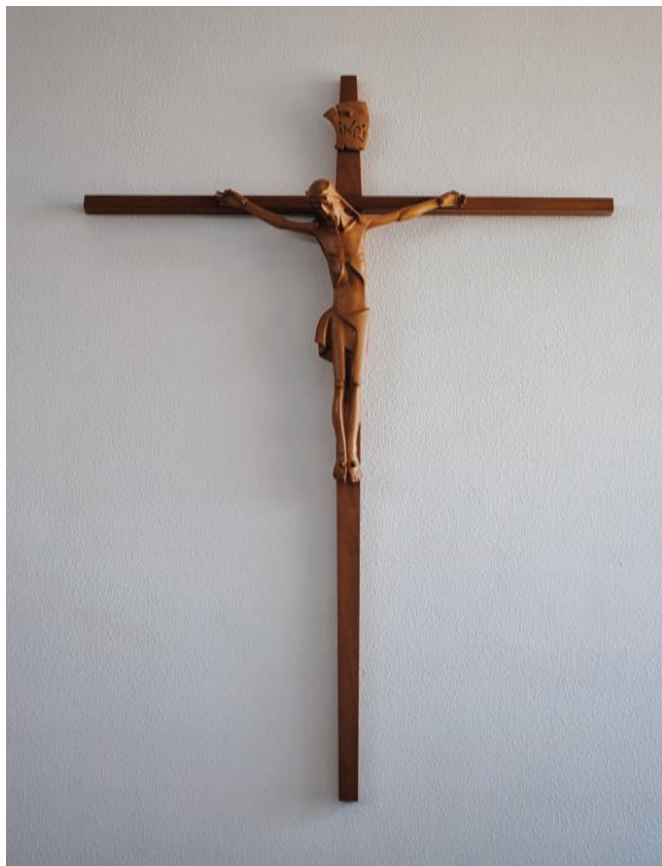
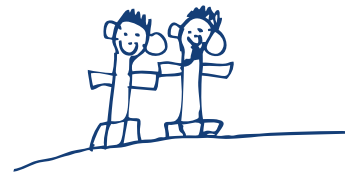
Pel que fa a l'estil, Miquel Fluvià comenta: "L'estil escultòric de Modest Fluvià ha evolucionat des d'un figuratiu acadèmic del seu principi a un figuratiu modern d'ara, a base de plans, buits o forats. Predomina generalment la massa sobre el buit, creant unes peces molt personals, en les quals defuig el tradicionalisme, però també sense caure en el parany d'un excessiu avantguardisme [hi afegixo tendint, això sí, al minimalisme volumètric]. Cal dir, també, que durant un temps va fer algunes peces d'art abstracte, que va deixar per tornar a una obra on, a més d'imaginació, s'hi trobés la tècnica en un percentatge més alt". (*La Comarca d'Olot*, n.191, 18-11-1982).

Col·laborà en diferents exposicions col·lectives i obtingué diversos guardons, entre els quals destaquen: Medalla de Plata a l'Exposició Concurs de les Festes de Girona (1965, modalitat escultura); també la de Plata a la mateixa exposició el 1968 (dibuix) i Medalla d'Or a l'Exposició Concurs de les Festes de Girona de la Diputació (escultura).

Una de les passions de Modest Fluvià també ha estat l'art pessebrístic, fent pessebres des dels quatre anys, i ha estat un dels pessebristes d'Olot amb més llarga trajectòria.

Afirmava que la seva concepció del pessebre "s'identifica amb el pessebre pelat, de pedres, de terra roja, d'arbres secs i d'un cel —tant de dia com de nit— serè, de blau pur". Igualment opinava que per ésser bon pessebrista "cal tenir coneixements d'escultura, de pintura, d'arquitectura, nocions de perspectiva, d'escenografia... i tantes i tantes coses!".

Fluvià representà una nova concepció del pessebre. Deixà el motlle tradicional per crear una obra que gaudeix d'una sensibilitat artística ben notable. En pessebres artístics va obtenir molts premis, entre els quals destaca La Anunciata de Oro, a l'Exposició Internacional de Valladolid, el 1969. I participà a les exposicions de pessebres d'Olot des del 1956 fins al 2012, confeccionant el paisatge i les figures i preocupant-se molt per la llum.



La imatge del Sant Crist data de 1988.

Al Pla de l'Estany, l'Associació de Pessebristes de Banyoles, des del 1972 fins al 1996, atorgà com a màxima distinció dels pessebres de Banyoles un trofeu que tallava ell mateix.

Escultura religiosa

Germà del capellà i missionista Mn. Lluís Fluvià Aiguabella (1926-2011), es justifica que es trobin moltes obres seves en el camp de l'escultura religiosa a diverses esglésies.

A la Garrotxa, són obra seva la talla de sant Esteve a la parroquial d'en Bas (de 1946), Santa Maria de la Cabeça d'alabastre a la Pinya (1958), relleu de la Mare de Déu del Tura a la façana de la Residència del Tura d'Olot (1961), Mare de Déu de Sant Miquel de Falgars (1962), sant Vicenç d'alabastre a Maià de Montcal (1969), sant Josep a la Canya (1987), sant Pere Màrtir de la parròquia homònima d'Olot (1987), còpia de la Majestat (1987) i del Sant Crist Gros de les Planes d'Hostoles (1988), sant Quintí per la seva ermita de Sant Esteve d'en Bas (1995).

Al Gironès esculpí les imatges del Sant Crist (1974) i de sant Cugat (1992) a Salt, un sant Joan Baptista (1955) i un sant Vicenç (1976) per Llagostera, Mare de Déu de la capella de la Pietat d'Erols a Llambilles (1979) i la imatge

de sant Cristòfor de Llambilles (1985), el sant Cebrià a Flaçà (1994), el Sant Crist a la recepció de les oficines del Bisbat de Girona, a Casa Carles...

Al Pla de l'Estany hi trobem la Mare de Déu del Sagrari a la Casa d'Espiritualitat (1977) i una altra per l'església de Sant Pere (1976), el sant Joan per l'església de les Pedreres – Miànegues (1978) i una altra de sant Joan per l'església de Borgonyà de Terri, el Sant Crist a l'església de Mata (1985), la monumental Creu de Terme (1987) per la Confraria dels Sants Abdó i Senén de Banyoles...

A l'Alt Empordà hi ha el Sagrat Cor per Darnius (1952), la Mare de Déu i el Sant Crist per l'església de les Forques – Vilafant; el sant Sebastià per l'església de Borrassà (1991), sant Honorat i sant Sebastià per l'església de Cadaqués (1995), sant Gil de Vilamalla (1996)...

Al Baix Empordà hi ha el Sant Crist i la Mare de Déu de Fàtima de la parròquia de Jafre (1957), sant Martí i sant Crist de l'església de Romanyà de la Selva, Assumpta de Bell-lloc d'Aro...

A la Selva, a més de les dues imatges de Bonmatí, hi ha la de sant Esteve per la façana de l'església de Caldes de Malavella (1990).

Al Ripollès podem admirar la talla de fusta de sant Pere al santuari de Montgrony i la del beat pare Coll per Gombreny...

Fora de les comarques de Girona, al Vallès Oriental, hi ha la imatge de sant Hilari per l'ermita que té dedicada a Cardedeu. Al Segrià, un sant Josep monumental per la catedral de Lleida (1968); també el pas processional del Sant Sopar per Reus (1952), Sant Crist per la parròquia de l'Esperit Sant de Barcelona (1996), el sant Cristòfor per l'església de Tremp i també altres obres per Manresa, França, Amèrica... Un inventari que resta obert i que properament espero ampliar i precisar amb l'ajut de tots els que tinguin informació d'alguna obra seva.

Obra civil

En Modest també és conegut per obres de caràcter civil. Esculpí el monument homenatge al pagès o *La família camperola* (1970) a l'entrada dels Hostalets d'en Bas. També els relleus per la Font Blanca del Mercadal (Sant Esteve d'en Bas), per Sant Miquel de Falgars, per la Font de la plaça de Sant Privat d'en Bas, un de la Lliberada a la seva casa natal...

En el món de la faràndula popular, l'any 1986 va fer els Gegants d'en Bas, en Gaiotàs i la Biela. L'any 1991 donà vida a la faràndula de Sant Quintí (Vall d'en Bas) formada

per l'Esparver, la Lloca i els Polls, que cada any surten a fer el seu ball el dia de l'aplec. En Modest també construí el capgròs del tió d'Olot.

Més informació

En Modest Fluvià no es va preocupar de fer difusió de la seva obra i, per tant, no són gaires les publicacions que ens en parlin.

Però sí que disposem d'algunes publicacions que ens ajudaran a conèixer millor en Modest Fluvià. Hi ha el llibre de la M. Carme Verdaguer i Illa *L'escultura a Olot. Diccionari biogràfic d'autors* (Ed. Bassegoda, Olot, 1987).

El seu nebot, Mn. Miquel Àngel Ferrés i Fluvià li dedicà un article titulat "Modest Fluvià, escultor, pessebrista... home de fe" a la revista diocesana *El Senyal* (Girona, n. 164, p. 24, de desembre de 2015, i n. 165, p. 23, de febrer de 2016). D'aquesta glosa n'extrec els paràgrafs següents:

"Els seus treballs han estat realitzats amb fusta, amb pedra, amb terracota... però com a home de fe era de pedra picada, destacant pel seu art religiós, amb obres a moltes esglésies de la diòcesi de Girona i d'altres indrets de Catalunya. És, tanmateix, un dels pessebristes olotins més destacats, amb el seu estil propi, inconfusible i innovador en el seu temps. Al Centre d'Art del Pessebrisme d'Olot hi ha una desena de diorames seus. Sempre ha col·laborat en les mostres de pessebres d'Olot, que cada any reben molts visitants d'arreu. També va participar molts anys en l'exposició de pessebres de Banyoles i ha cedit

diorames a diferents mostres pessebrístiques.

L'any 1997 va rebre de la Generalitat de Catalunya el títol de Mestre Artesà. Perfeccionista a l'hora de treballar: la seva obra transmet un missatge prèviament interioritzat i viscut com a creient. Silenciós, discret i modest, fent honor al seu nom, el seu pas per aquest món s'assembla a un d'aquests pastors dels seus pessebres, que allarguen el gest i la camada, amb la mirada fita en la cova de Betlem, com si tinguessin pressa de travessar el paisatge fred i erm d'aquesta terra per arribar a l'escalf de la cova".

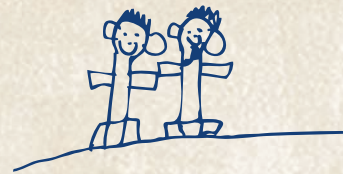
En Xavi Collell i la Laia Martí també li dedicaren l'article "De la humilitat de Modest Fluvià a la grandesa de la seva obra" (*Revista Puigsacalm*, Sant Esteve d'en Bas, gener/febrer/març del 2016, n. 128, p. 18-21). D'aquest darrer article n'extrec la següent informació:

"A les seves obres escultòriques en Modest hi aplicava un tall i una traça característica, un estil que el diferenciava i que va fer propi. Aquest es pot reconèixer per un allargament i una estilització de les figures —especialment en la cara i les extremitats— i una transmissió de força psicològica considerable, sobretot a través de la mirada i de la forma de la cara. Aquesta evolució va arribar a ser tan perfecta que les seves obres han agafat una traçada única i distintiva. Actualment es pot detectar l'obra pel seu estil. Es pot considerar que Modest Fluvià va aconseguir l'excel·lència artística".

Martirià Brugada Clotas



El conjunt escultòric dels Hostalets d'en Bas és obra de Modest Fluvià.



L'envelat fa 20 anys

Després de molt de temps, l'Envelat encara segueix col·leccionant l'eco dels aplaudiments, la música, els riures i l'alegria de tothom. S'hi han celebrat centenars de festes i activitats: revetlles, carnavals, festes majors, activitats de ball, gimnàstica, teatre, i fins i tot s'hi ha filmat una pel·lícula.



Ara ja fa vint anys que tenim un envelat permanent a Bonmatí. Abans de tenir-lo fix, cada any, quan faltava una setmana per la festa major es muntava un envelat expressament per a la realització de la festa i, un cop acabada, es desmuntava i se l'emportaven. Això va funcionar així durant uns anys, però el 1996 l'Agrupació d'Activitats Culturals i Festives de Bonmatí va acceptar l'oferta de comprar un envelat per no haver-lo de llogar cada any. "Va ser molt agosarat, però van tenir molta visió i ha donat resultat. Potser hauria d'haver estat un pavelló? Sí, però en aquell moment hi havia els diners que hi havia", comenta Salvador Gázquez, alcalde en aquella època, referint-se a l'Agrupació. Joan Blanch, que aleshores era el president de l'Agrupació, declara que la comissió de festes va pagar 1.800.000 pessetes (prop de 10.900 euros) per la compra de l'envelat, que era el que costava llogar-lo cada any.

L'envelat va ser comprat a l'empresa David Puig i Tuscà, una companyia de Santa Coloma de Farners dedicada al lloguer d'envelats i mobiliari per celebracions. Però el que tenim al poble ens va arribar de Sant Feliu de Pallerols. Allà ja el tenien muntat amb la intenció de quedar-se'l. "Hi va haver un canvi a l'Ajuntament, i el nou Ajuntament que va entrar va considerar que no el volia, i com que el contracte encara no estava firmat, es va perdre. Això va crear un gran debat al poble, perquè molts van creure que era una oportunitat que s'havia deixat escapar", ens comenta Joan Casas, l'actual alcalde de Sant Feliu de Pallerols. L'empresari de Bonmatí Josep Capella, que havia format part de la junta de l'Agrupació, es va assabentar que a Sant Feliu no el volien i va proposar a la comissió que el comprés. "Es va comprar amb la condició que se'l quedés l'Ajuntament", diu Capella. I és així com el novembre de 1996 el ple de



Notícia del *Diari de Girona* sobre el rodatge a l'envelat.

l'Ajuntament ratificava el conveni firmat amb l'empresa David Puig i Tuscà per la cessió gratuïta de l'envelat.

CONSTRUCCIÓ

Quan es va comprar l'envelat, però, no va ser l'empresa David Puig i Tuscà qui el va muntar i condicionar, sinó que van fer-ho voluntaris i col·laboradors de l'Agrupació i objectors de consciència.

Els objectors de consciència eren els nois que per diversos motius no volien fer el servei militar i que, a canvi, feien un servei de nou mesos allà on els tocava. "Penjat de la grua, collant cargols, amb l'escala així com podies...", recorda August Sureda, un objector de consciència que va ajudar a muntar l'envelat mentre feia el servei a l'Ajuntament. "A muntar-lo vam tardar el mateix que haguessin tardat els de l'empresa de lloguer", explica l'August.



Exhibició dels alumnes de classes de gimnàstica de Nova Frontera.



La Tetera es va estrenar el 1996 a l'envelat amb l'obra *Arribaré a les set... mort*.

A més de muntar l'estructura, hi va haver molta altra feina que van fer voluntaris i col·laboradors de l'Agrupació. Joan Blanch recorda com els dissabtes i diumenges anaven fent coses i arreglant-ho tot de mica en mica: la instal·lació elèctrica, la teulada, el sostre, el terra, les cortines... "El que vèiem, ho anàvem fent...", comenta.

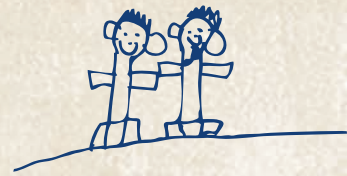
La gent del poble també hi va col·laborar. Cada persona que tenia una botiga o un negoci va pagar una quantitat de diners per penjar-hi propaganda, i així es va poder mantenir i arreglar l'envelat.

ACTIVITATS

Un cop muntat i passada la festa major d'aquell 1996, l'envelat no va tardar gaire a posar-se en marxa. L'Agrupació d'Activitats Culturals i Festives, el grup de teatre La Tetera, Nova Frontera, el Grup Il·lusió, l'escola, l'Ajuntament, el futbol..., totes les en-



L'escola també hi va celebrar les Jornades Culturals de Sant Jordi.



Bonmatí va ser un dels primers pobles que rebien els Reis a cobert.



L'associació Kinbédeball també hi feia exhibicions de balls.

titats del poble van poder utilitzar el servei de l'envelat. "Va ser quan l'envelat va arribar al seu moment de més esplendor", comenta Josep Capella. L'associació Kinbédeball, de Salt, també hi va fer cursets de ball, sopars i altres festes durant uns quants anys, i també va col·laborar en l'arranjament de l'envelat: va posar-hi les taules grans i el moble de la pica, el tancament amb la doble porta, la bomba de calor...

Classes de country, gimnàstica suau per a gent gran i per a joves organitzat per l'Associació Nova Frontera, la quina del futbol, la recepció dels Reis... S'hi feien tantes activitats que, segons explica Salvador Gázquez, alcalde en aquell moment, a l'Ajuntament "fins i tot es va haver de fer un quadrant amb el nom de les entitats, per a l'organització d'horaris, perquè a vegades hi havia gent que coincidía".

Per la festa major del 1996, el grup La Tetera hi va representar la seva primera obra de teatre, *"Arribaré a les set... mort"*, i després tot seguit hi va haver un concert del grup Ja T'ho Diré. També hi han tocat Sopa de Cabra, l'Orquestra Maravella, La Principal de la Bisbal... i desenes i desenes d'artistes que han anat animant la festa i el poble tots aquests anys.

L'any 2005 s'hi va gravar el telefilm *Racons de la memòria*. Hi van participar uns vuitanta figurants. L'envelat es va convertir per un dia en un envelat de festa major de l'any 1964. Encara que en realitat l'envelat era el de Bonmatí, a la pel·lícula representa que és el de Sant Feliu de Pallerols. *Racons de la memòria* narra la història d'en Dani, un home que està a punt d'entrar en una operació de càncer, on es debatrà entre la vida i la mort, i que farà un viatge

intern i extern per paisatges de la infància i la joventut on recordarà la seva adolescència.

FUTUR

L'envelat ha estat un espai que fins ara ha donat molt de si i ha fet molt de servei. "Tothom deia que eren quatre ferros vells..., però mira si n'ha anat de bé!", diu Joan Blanch. "Els que diuen que l'envelat són quatre ferros, tenen raó. Però el que estem fent a l'envelat ho portes a un pavelló i queda buit, és menys acollidor", comenta Josep Capella.

En el moment de fer aquest reportatge ja s'està acabant d'enllestir el pavelló al costat del camp de futbol, que ha de ser el nou espai on realitzar les festes i tot tipus d'activitats populars. L'envelat ha arribat al final de la seva trajectòria? Tots els entrevistats coincideixen a dir el mateix: l'envelat s'ha de desmuntar. Josep Capella opina: "Per llei de vida, el pavelló és el present i el futur i l'envelat és el passat. Per tant, l'envelat s'ha de treure". "S'hauria de tirar l'envelat a terra i deixar la pista per a la mainada; és un lloc municipal i s'hauria d'aprofitar el que és segur, com és la pista", comenta Joan Blanch.

Quan es va portar aquell vell envelat des de Sant Feliu de Pallerols, qui podia preveure que arribaria a durar encara tant de temps? L'esforç i la il·lusió van fer que, al llarg de vint anys, s'hi continués col·leccionant l'eco dels aplaudiments, la música, els riures i l'alegria de tothom.

Helena Gorgoll

Aquest reportatge forma part d'un Treball de Recerca de 2n de Batxillerat



Medi ambient - El contenidor groc

La gestió de la recuperació i el reciclatge dels envasos de plàstic, les llaunes i els brics (contenidor groc), així com la dels envasos de cartró i paper (contenidor blau), és realitzada per l'empresa Ecoembalajes España SA (Ecoembes).

L'any 1997, basant-se en la normativa europea, es va publicar la Llei dels envasos i residus d'envasos (www.boe.es/boe_catalan/dias/1997/12/31/pdfs/A00053-00060.pdf), que obliga les empreses espanyoles a fer-se càrrec dels envasos seguint el criteri que "qui contamina paga". Les empreses del sector (aproximadament 12.300 a tot Espanya) van buscar solucions per adaptar-se a aquesta llei i van copiar el model de gestió que s'estava seguint a França i a Alemanya. Va néixer així Ecoembes, societat sense ànim de lucre en què un 60% dels accionistes són empreses envasadores: Coca-Cola, Danone, Mercadona, Nestlé, etcètera.

Ecoembes té convenis amb les diferents comunitats autònomes; a casa nostra l'Agència de Residus de Catalunya és l'encarregada de tota aquesta temàtica.

Quin camí segueixen els envasos del contenidor groc?

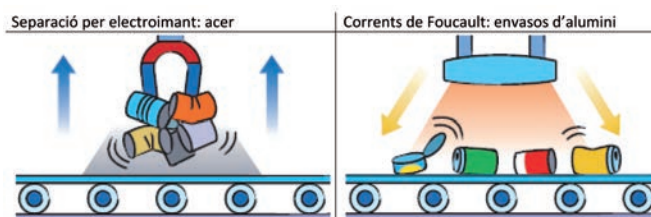
Els camions transporten els envasos fins a les plantes de selecció, on es classifiquen de manera manual o automàtica. En el cas del nostre municipi l'empresa de recuperacions Navarro, ubicada a Llagostera, és la que realitza aquest procés.

En la separació manual, una cinta transporta els diferents envasos i uns operaris els separen segons el tipus de plàstic que continguin (PET, PEHD, film, etcètera).



En la separació automàtica, els envasos passen per una cinta on hi ha separadors òptics que funcionen amb infrarojos i que els identifiquen automàticament, i així se separen els diferents tipus de plàstics de la resta d'envasos. En el cas dels envasos metàl·lics se separen mitjançant electroimants que atreuen els que contenen acer. Els que

estan fets d'alumini són separats per unes màquines que provoquen corrents magnètics i els fan saltar de les cintes i caure en un espai on s'emmagatzemen.



El procés de separació finalitza quan cada material és premsat i compactat en grans bales que aniran a les respectives fàbriques de reciclatge.

El reciclatge

Els principals materials que es reciclen són:

Plàstic: Es tritura i es renta. El producte que s'obté s'anomena gransa o granulat i s'utilitza per fabricar nous articles de plàstic reciclat. Segons el tipus del plàstic original, es pot obtenir:

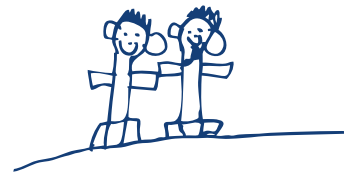
- Del PELD (polietilè de baixa densitat): bosses d'escombraries, canonades per a reg, mànegues...
- Del PEHD (polietilè d'alta densitat): cubells, contenidors, bidons...
- Del PET (polietilè tereftalat): fibres tèxtils per a folres polars, moquetes, soles de sabates...

També es poden fer oueres, bases de televisors..., si la barreja és mixta.

Brics: Se separen les fibres de paper, d'alumini i de polietilè. Amb el paper es fabriquen bosses de paper, oueres de cartró, etcètera.

Llaunes: L'acer i l'alumini són utilitzats en les foneries per obtenir matèria primera. A partir de l'acer reciclat es poden fabricar tubs d'escapament, bombones de gas, lleixes, llaunes... De l'alumini se n'obteniran nous envasos, bicicletes, cargols, electrodomèstics...





En el cas del contenidor groc del qual parlo en aquest article, Ecoembes, com a responsable dels productors d'envasos, ha de compensar els ajuntaments per la gestió que comporta el reciclatge. Totes les empreses envasadores han de pagar una quota de despesa de recollida i tractament de l'envàs i aquest ha de portar imprès un logotip anomenat "punt verd". Els consumidors paguem aproximadament un cèntim per cada envàs que utilitzem per tal de finançar tota aquesta despesa.

En el cas que un municipi tingui més d'un 30% d'elements en el contenidor groc que no hagin pagat el punt verd, Ecoembes no es responsabilitza d'aquesta proporció i l'Ajuntament rep menys diners. Per tant, com menys residus impropis (canonades, paelles, teclats d'ordinador, joguines, galledes, etcètera) hi hagi al contenidor i com més envasos hi hagi que portin el punt verd, més compensació rebrà l'entitat local.

Opinió

El sistema integral de gestió té, segons el meu parer, alguns problemes:



Logo de punt verd

-Dins el contenidor es barregen diferents envasos, alguns bruts, i això dificulta l'obtenció de plàstic reciclat de bona qualitat.

-No s'incentiva l'usuari que recicla i no es motiva el que no ho fa. Sembla que s'ha arribat a un sostre que difícilment es pot superar.

-Hi ha més envasos que acaben en un abocador, a la incineradora... que no pas els que es reciclen.

-Reutilitzar i reduir és més ecològic i econòmic que no reciclar, ja que estalvia una gran quantitat de recursos i d'energia que calen per obtenir els components necessaris per fabricar nous envasos.

Per aquests motius penso que funcionaria millor un sistema de dipòsit-devolució-retorn, que consisteix a rebre uns diners cada vegada que retornem un envàs.

A Cadaqués es va fer una prova pilot del 15 d'abril al 30 de juny de 2013. Es retornaven 5 cèntims cada vegada que s'introduïa un envàs en una màquina semblant a la de la fotografia. L'experiència va ser molt satisfactòria perquè es va multiplicar per cinc la quantitat d'envasos recollits. Altres països, com ara Alemanya, Finlàndia i Suècia, fa temps que utilitzen aquest sistema i aconsegueixen reciclar fins a un 98% dels envasos.

Marta Cos Sagué



Del vinil a l'MP3 (i II)

En l'anterior número de la revista *L'Amic*, us comentava el procés de captura del so i els diferents suports en què el podem emmagatzemar. En les següents línies reprendre el fil, intentant explicar-vos com s'emmagatzema el so en format digital i ajudar-vos a aclarir alguns dubtes sobre quines són les millors pràctiques a l'hora de treballar amb fitxers de so digitals.

Com recordareu, us comentava que el so en digital no és res més que un seguit de captures una rere l'altra en un petit espai de temps entre elles que, en ajuntar-les i guardar-les en un fitxer informàtic, recreen el so capturat.

Hi ha un error molt comú que se sol cometre quan es parla del tractament del so en digital, i són els conceptes de format d'àudio i còdecs. La confusió és perquè molt sovint ens referim a format de so quan en realitat estem parlant d'un tipus de còdec. El còdec és un petit programa informàtic que es troba dins del reproductor multimèdia i que s'encarrega d'interpretar, llegir i/o escriure el contingut d'un fitxer d'àudio, mentre que un format de so és la forma en què es troba escrita la informació en un fitxer d'àudio digital.

Hi ha multitud de formats d'àudio, alguns de molt coneguts i d'altres de més desconeguts. Però tots són igual de bons? Ara ho descobrirem.

Els formats els podem classificar en tres grups:

Sense compressió i sense pèrdues

Al principi, quan es van començar a utilitzar arxius digitals de so, s'enregistrava la informació de tal manera que tot el so que arribava es guardava directament a la memòria. Aquests tipus de formats són molt útils en el món professional, ja que permeten capturar l'àudio del món real amb total fidelitat i posteriorment editar-lo tants cops com sigui necessari sense perdre qualitat. Un format molt conegut d'aquest grup és el WAV, on un minut de so pot arribar a ocupar fins a 10 megabytes.

Amb compressió i sense pèrdues

De seguida es van adonar que guardar un fitxer d'àudio a la memòria (com ara un WAV) ocupava molt d'espai i es van buscar tècniques per tal de reduir-ne la mida.

Una tècnica que s'aplica en aquests tipus de formats con-



sisteix a no guardar informació del so si aquest conté un silenci.

Una altra tècnica per reduir el contingut del fitxer és analitzar patrons o informació redundant. Per exemple, si hi ha un so que es va repetint dins de la mateixa gravació, no té sentit guardar-lo tantes vegades, sinó que s'intenta guardar aquell so en el fitxer una vegada i utilitzar-lo cada cop que sigui necessari reproduir-lo.

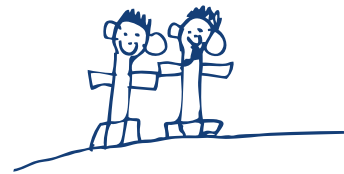
Aplicant aquestes i altres tècniques, s'aconsegueix reduir la mida dels fitxers d'àudio considerablement. El FLAC és un format d'àudio d'aquest tipus i permet reduir-ne la mida fins a un 50 o un 60 per cent respecte a un fitxer sense compressió.

Amb compressió i amb pèrdues

Alguns formats d'àudio van més enllà. En els dos grups que acabem de descriure es guarda tota la informació del so que es captura. Però això vol dir que, tot el que enregistrem o reproduïm, l'oïda humana és capaç de poder-ho percebre? Doncs no.

L'oïda d'una persona jove és capaç de percebre sons d'entre 20 i 20.000 hertz; per tant, amb els sons que tenen una freqüència inferior o superior a aquest interval no cal que malgastem espai de memòria, perquè és informació sonora que realment no seríem capaços de sentir. Abans de continuar, s'han de tenir en compte dos aspectes d'aquest tipus de format:

- Quan es guarda un fitxer en aquest mode, es descarta certa informació, que ja no es pot revertir ni recuperar.
- Cada cop que es guarda un fitxer d'aquest format a partir d'un altre fitxer en format amb pèrdues, es perd informació (qualitat) respecte a la que teníem fins al moment, independentment de si ho guardem amb la mateixa qualitat o una altra de superior.



Per tant, aquest format no és un bon candidat per ser utilitzat en un entorn d'edició de so, sinó que està orientat a l'usuari final i en situacions on no es disposa de molts recursos.

Dins d'aquest grup hi trobem el conegut MP3. Curiosament, aquest format inicialment estava pensat només per formar part del format digital de vídeo MPEG, però per la seva popularitat de seguida va passar a ser un dels formats d'àudio més estesos fins al dia d'avui.

Segurament algun cop t'has fixat que una de les propietats d'un fitxer d'àudio és el *bit rate* o taxa de bits. Aquesta propietat ens indica la quantitat d'informació que s'emmagatzema per cada espai de temps. Lògicament, com més informació per segon es guardi, amb més fidelitat podem guardar o reproduir un so.

A més, hi ha dos modes de *bit rate*:

- **Taxa de bits constant (CBR):** en cada espai de temps es guarda la mateixa quantitat d'informació, independentment del tipus de so que s'hagi de representar. Un fitxer enregistrat d'aquesta manera sempre sabrem quant ocuparà abans d'enregistrar-lo si sabem la seva durada i el *bit rate* en què el volem guardar.

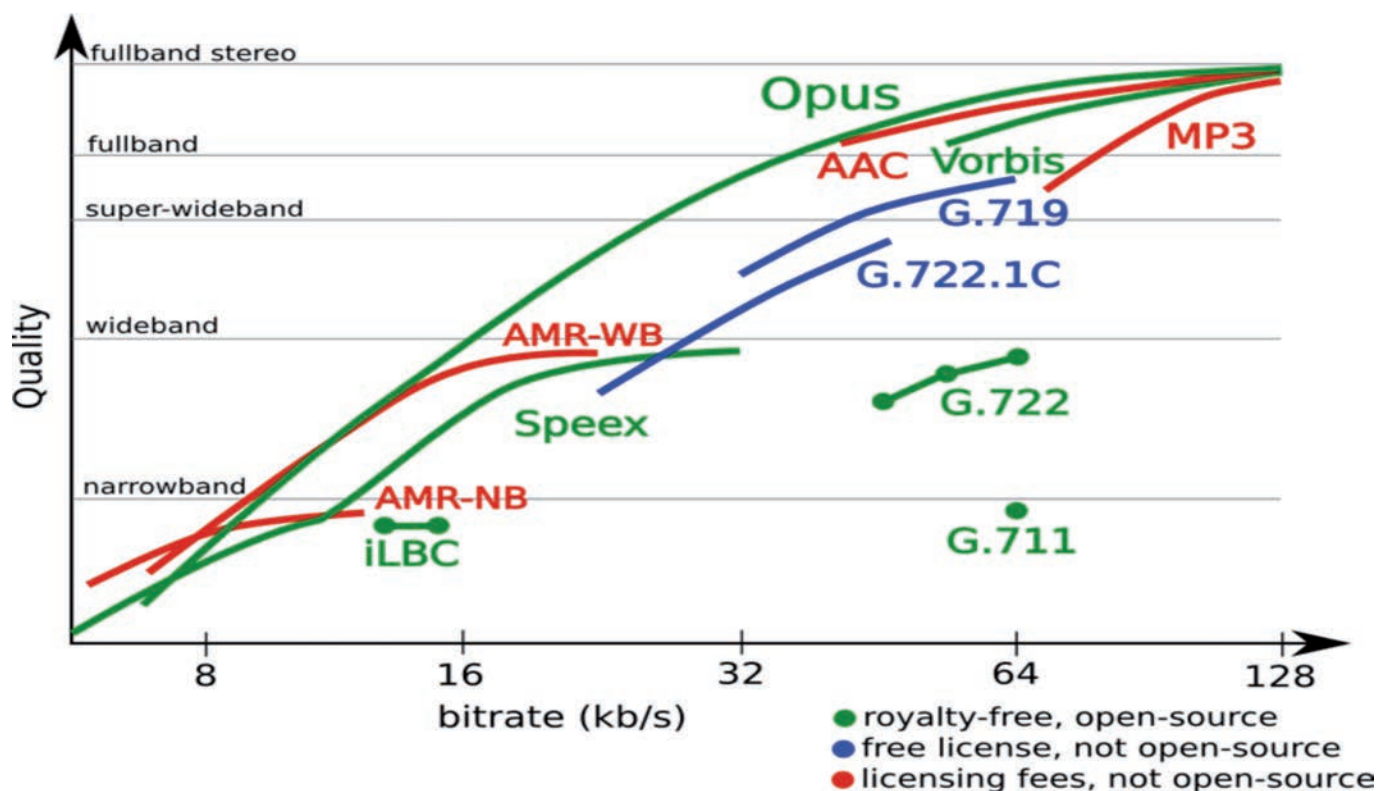
- **Taxa de bits variable (VBR):** en cada espai de temps la quantitat d'informació que s'utilitza varia segons la dificultat que hi ha per representar el so. Mai podrem saber quant ens ocuparà el fitxer resultant, però obtindrem millors resultats que amb una taxa de bits constant.

Escoltant un fitxer amb el *bit rate* baix, segurament hauréu notat en alguna ocasió la sensació d'un so enllaunat. Això és pel fet que s'ha guardat molta menys informació de la que la nostra oïda pot percebre. Habitualment, en un fitxer MP3 amb un *bit rate* per sota dels 128 kbps, la qualitat del so comença a ser dolenta. Ara bé, això no només passa amb l'MP3, sinó també amb tots els formats d'àudio amb pèrdues.

Tot i que el format MP3 és el més estès actualment, no significa que sigui realment el millor dins del seu grup.

Com es pot veure en el gràfic, amb els formats Vorbis, AAC o Opus, amb un *bit rate* inferior al de l'MP3, s'aconsegueix la mateixa qualitat o una de superior en el so. Així, doncs, per què estem utilitzant l'MP3? Senzillament per la seva extensa popularitat i també per estratègies comercials.

Xavier Sarsanedas Trias



Rodamons, a l'Unidesert

Del 27 de febrer al 6 de març, en Marc Peracaula i en David Salvadó van participar en el raid solidari Unidesert 2016. Aquí teniu un resum de les etapes que van recórrer.

ETAPA 1: Tànger – Midelt

Disposats a travessar el majestuós Atlas, la gran quantitat de neu va fer que l'haguéssim de rodejar i que una etapa d'uns 600 km acabés sent de poc més de 1.100 km.

ETAPA 2: Midelt – Muntanya Sagrada

Vam començar el dia deixant les primeres capsas de material d'abric i sabates en uns poblets situats al peu de l'Atlas. Els somriures dels habitants ens van treure la son.

ETAPA 3: Muntanya Sagrada – Erg Chebbi

Una etapa que ens va fer patir, ja que anàvem arrossegant la suspensió de la part de darrere i... va tocar pujar els braços de la suspensió!

ETAPA 4: Erg Chebbi – Dinosaur

Etapa totalment d'orientació. Però alguna cosa no anava del tot bé a l'escarabat: el xassís s'havia esquerdat al davant... Sort vam tenir de l'habilitat dels mecànics de la zona.

ETAPA 5: Dinosaur – Zagora

Repartiment del material que ens quedava, l'escolar, alguna cosa de roba i el sanitari. I plantada dels primers arbres de l'oasi UniDesert!

ETAPA 6, ÚLTIMA: Zagora - Marràqueix

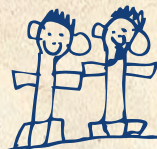
Prenem consciència que avui serà una etapa on anirem separats: l'equip Giromont i l'Olot Racing Team no tenen el cotxe reparat. L'arribada a la ciutat va ser relativament senzilla.

Ens plau comunicar-vos que l'endemà se'ns va entregar el premi a la SOLIDARITAT, com a equip que va portar més material i de més qualitat, tot i ser un dels cotxes amb menys capacitat!

Tot això no hauria estat possible sense vosaltres i un cop més us agraïm de tot cor la vostra col·laboració!

Equip Rodamons





Una de les víctimes de la postguerra a Bonmatí (el meu pare, Miquel Martí Soler)

Des del convenciment que per a la recerca històrica, a més de les informacions aportades pels documents escrits en una època fosca del nostre país i sota el prisma del franquisme, són igualment importants les aportacions dels familiars directes dels qui van patir l'opressió pròpia de la dictadura, m'he decidit a escriure unes paraules referides al meu pare, en Miquel Martí Soler, citat en l'article "Víctimes de la postguerra" publicat en el número 43 de *L'Amic*. L'objectiu del meu escrit és completar i clarificar alguns fets referenciats en l'esmentat article.

D'entrada, voldria dir que el meu pare, en Miquel Martí Soler, va ser un home honest, pacífic, que feia una vida normal i senzilla fonamentada en la família, en el treball, en la fe i en uns valors arrelats en la llibertat i dignitat de totes les persones. Estava afiliat a la CNT com avui podríem dir que estem afiliats a qualsevol sindicat. Tal com sempre ens havia explicat la meva mare, l'Alberta Planas Vila, el meu pare mai va contribuir a fer detenir o matar ni el Sr. Massana ni ningú. Igualment, s'ha de dir en justícia que el meu pare mai va proferir res contra la família Bonmatí; ans al contrari, el meu avi patern, Joan Martí, va ser sempre persona de confiança dels Srs. Bonmatí en treballar per a ells.

En un document certificat expedit pel centre penitenciari de Saragossa, s'hi fa constar: "*Don Miguel Martí Sole ingresó en prisión el 17/03/39, siendo juzgado el 27/04/39 y condenado a la pena de 15 años, 0 meses y 0 días, por un delito de auxilio a la rebelión.*"

O sigui que van condemnar el meu pare a 15 anys de presó per haver auxiliat o acollit les idees fonamentades en la llibertat i la democràcia i les persones que les professaven com ell. I és clar, per als feixistes, aquestes idees i aquestes persones eren "la rebel·lió". Per aquest motiu, el meu pare va ser traslladat

a la presó de Belchite, un camp de concentració on es maltractava les persones. Durant els seus anys d'empresonament, el meu pare pensava molt en la seva dona i en les seves dues filles, la meva germana Maria i jo mateixa, però l'aïllament i la incomunicació eren totals; ho va poder superar, entre altres coses, realitzant unes manualitats per a nosaltres amb la il·lusió i l'esperança de poder sortir d'allà un dia, manualitats que ens va regalar a la seva tornada a casa. La condemna va ser revisada i el meu pare allà no s'hi va passar els 15 anys imposats, però el malson va durar 4 anys, 2 mesos i 27 dies.

Per tant, parlem d'unes vides innocents marcades pel jou del feixisme i els seus seguidors, un jou molt pesant i feixuc, opressor i desesperant. Els meus pares, Miquel i Alberta, es van casar amb la il·lusió de formar una família i una llar l'any 1932. Però l'any 1939 el meu pare va ser privat de llibertat i portat al camp de concentració de Belchite. L'any 1943, va ser alliberat i va tornar a casa. El 1949 va morir, molt aviat, a l'edat de 45 anys, una mort en què segurament hi van tenir molt a veure les penúries i els maltractaments patits. I, a conseqüència de tot això, les dificultats que va haver de passar la meva mare per tenir cura ella tota sola de les seves dues filles.

M'agradaria doncs que aquest article, a més d'acomplir l'objectiu que esmentava al principi, servís perquè les joves generacions del poble de Bonmatí coneguin amb exemples concrets un passat fosc i gràcies a Déu superat, i puguin rebutjar amb coneixement de causa tota idea contrària a la llibertat i dignitat humana com ho fou la dictadura que vam patir.

Joaquima Martí Planas (Quimeta)

Un record per en Pere Montjer

Pere Motjer Cuatrecasas, fidel col·laborador de *L'Amic*, ens va deixar el 15 de juny passat a Manlleu, a l'edat de 94 anys. Al recordatori de defunció hi apareix la lletra de la sardana cançó "Retrobament", escrita per Isidre Casadevall i composta per Jaume Pons. I no hi apareix en va, perquè ell va ser l'ideador i l'impulsor de la creació d'aquest "himne" de les trobades d'exalumnes de les escoles de Bonmatí dels anys 1922-1938. I ningú millor que ell mateix per explicar-nos el que va representar aquesta composició musical...

Valgui com a reconeixement de la seva passió i la seva dedicació a les Trobades i a *L'Amic* la transcripció del seu discurs de presentació del que era la nova sardana aquell 5 de juny de 1988.

"Permeteu unes paraules respecte al naixement de la sardana i de la cançó Retrobament, que enguany ofrenem a la nostra Agrupació com una estimulante aventura i testimoniatge de l'esperit de tota la nostra gent, al mateix temps que us presentem els seus autors junt amb el nostre més fervent reconeixement a la seva obra. A part de l'estrena oficial aquesta tarda, va semblar-nos que seria adient una petita sorpresa en la missa d'aquest matí i escoltar com a primícia la composició amb música i veu desitjant que aquesta cançó fos, com ens diu l'autor del poema, 'símbol vivent d'un destí que ens agermanà per sempre de petits a Bonmatí'.

Junt amb unes poques persones he tingut el privilegi d'assistir a la seva gestació, així com viure de prop les vicissituds del seu desenvolupament des del principi i, no obstant haver fruit de la seva companyia durant força setmanes, tot escoltant-la, taral·lejant-la i fent volar la imaginació esperant la diada, he de confessar-vos que m'ha emocionat extraordinàriament sentir-la en el silenci i en el marc de l'església parroquial i veure de reüll les cares d'atenció i colpiment d'alguns companys i amics assistents a l'acte religiós. I molt probablement amb una subtil tremolor a tot el cos remouvant les seves debilitats sentimentals. I al·lucinat en observar a l'altar major com uns condeixebles ballaven i oferien la seva sardana a la patrona del poble, celebrant en uns breus moments el naixement, bateig i confirmació, tot alhora, del nostre himne, amb la complaent presència del senyor rector oficiant com a ministre de Crist i notari en la cerimònia d'aquesta festiva trobada que sens dubte tindrà un durador ressò entre tots nosaltres.

Potser alguna vegada us haureu trobat lluny de Catalunya i commòs al captar per ràdio o televisió la música de qualsevol sardana que instintivament relacionem i ens recorda al mateix temps la nostra infantesa. De veritat

que ens complauria moltíssim que d'aquí a uns anys els nostres descendents també s'entendessin en sentir algun dia aquesta senzilla sardana tot escoltant frases com 'Retrobats en closa pinya, remembrança d'un passat, a bastament justifiquen d'un somni la realitat', i saber que va ser escrita i composta i molt especialment dedicada als seus pares, o als seus avis i besavis, o simplement a tots els seus predecessors en llurs tasques escolars. I pot agradar en major o en menor mesura, estar-hi més o menys d'acord, o inclús discrepar-ne, però podeu estar completament segurs que fou elaborada pensant més en vincular i nodrir els nostres cors que no pas en esforçar-se per assolir grans fites artístiques, ja que primordialment fou concebuda amb l'emotiu sentiment del que realment pretén representar, maldant per transportar-nos sempre al nostre nostàlgic passat amb aquest formós missatge de sincer esclat de joia, amor i ambient festiu.

Tant de bo algun dia el cor dels nostres successors bategui tan fort com ho fan els nostres en aquests moments i en totes les trobades, impregnats sempre de pensaments retrospectius."

Extret de l'arxiu fonogràfic de Benet Valentí dipositat a l'Ajuntament

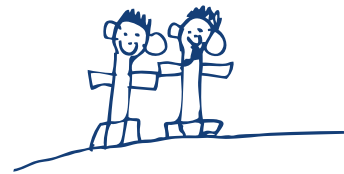
Retrobats en closa pinya
remembrança d'un passat,
a bastament justifiquen
d'un somni la realitat.
De simbòlica abraçada
copsem tots amb la mirada
els records ara presents,
i la joia farem nostra
per futurs retrobaments.

Ballem junts eixa sardana
que és la dansa de l'amor,
ferm l'esperit, braços enlaire,
símbol vivent d'un destí
que ens agermanà per sempre,
de petits... molt petitets,
que ens agermanà per sempre,
de petits, molts petitets... a Bonmatí.


Pere Motjer Cuatrecasas
Vidu de Pilar Cabezon Merchán

Bonmatí, 14 - 03 - 1922
Manlleu, 15 - 06 - 2016

Manlleu,
16 de juny de 2016



Concurs literari juvenil

El 28 d'abril passat es va celebrar a la Biblioteca Joaquim Bauxell d'Anglès l'entrega de premis de la 2a edició del Concurs literari juvenil Ter-Brugent, Premi Sant Jordi 2016. Organitzat per les regidories de Joventut dels Ajuntaments de Sant Julià del Llor i Bonmatí, Anglès, la Celler i Amer, amb la col·laboració de l'Oficina Jove de la Selva a través dels tècnics compartits de joventut, el concurs estava obert a la participació dels i les joves amb la creació de microrelats de temàtica lliure. Enguany s'hi van presentar 18 escrits, dividits en tres categories: Jov1 (15-18 anys), Jov2 (19-23 anys) i Jov3 (24-30 anys). Des d'aquí aprofito per agrair l'aportació desinteressada del jurat: Carme Carrascal (bibliotecària de la Sala de Lectura d'Amer), Marta Madeo (bibliotecària de la Biblioteca Colldegria de la Celler), Lluís Solé (professor de l'Institut Rafael Campalans d'Anglès) i l'equip de Posa't al dia de Ràdio Bonmatí; i també la participació de tots els i les joves escriptors/es. I a les tres guanyadores, felicitats! Aquí teniu els seus relats...



Tanit Baldiz.
Tècnica de joventut

Els premiats, amb els representants locals de Joventut dels municipis del Ter-Brugent.

NOTA ENVERINADA, de Berta Coll Bosch. Guanyadora de la categoria Jov1

Regalar-me un violí com a regal d'aniversari va ser la millor decisió que la mare va prendre per assegurar la meua felicitat. Malauradament, la música va arribar a alguna gent que me la prohibia, tot delatant l'amagatall cellerenc de la meua família. Sovint penso què hauria passat si aquell sol sostingut, que vaig haver de repetir diverses vegades perquè era una nota complicada, situada en un lloc poc precís, entre dos mons coneguts com a sol i la, no hagués sonat durant els sis segons més llargs de la meua existència. Potser encara seguiria dins d'aquella cambra fosca gaudint d'alguns minuts de música, tal com vaig viure uns quants mesos. La mare m'havia aconsellat no fer sonar cap nota damunt del llit on dormia des que vivíem amagats en una casa pròxima a can Sabench perquè donava directament al carrer i temia que algú em sentís, però jo no era gens conscient del perill i tocava hores senceres sobre els llençols.

Una tarda va entrar un grup dels que els veïns miraven amb por a la meua habitació i se'm van emportar deixant-me veure el cos mort de la mare. L'escopeta n'era la responsable, però havia estat culpa meua i del meu violí. Amb un futur borrós que no sé quan arribarà, em passo les hores del 1938 tancada en una cel·la d'aquest camp de concentració tan rudimentari amb l'etiqueta de nena òrfena i assassina a través de la música, que pot tenir una cara molt verinosa.

SOTA EL CLAM DE L'ÒLIBA, de Carla Pérez López. Guanyadora de la categoria Jov2

Sota el clam de l'òliba, ja no era l'aliment càlid i dolç el que impregnava el seu musell, sinó el sabor oxidat de la sang que havia brollat del cos de sa mare després de caure al terra, abatuda.

Sota el clam de l'òliba, la penombra havia embolcallat el cel massa aviat, aquella nit. I els lladrucs roncs dels gossos d'orelles caigudes, i el soroll agut de la trompeta i els tres trets que haurien pogut travessar-lo a ell, ressonaven com els trons esfereïdors d'una tempesta que esclatava dins seu; un record, quasi irreal, que li encongia de forma voraç i permanent el cor.

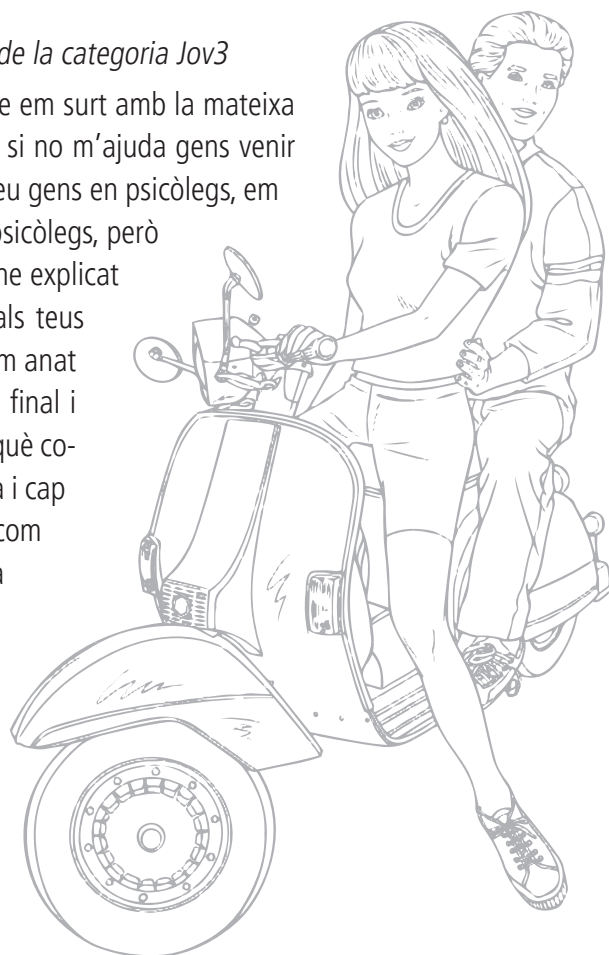
Sota el clam de l'òliba, la soledat començava a fer-se dolorosament insuportable. Els seus ulls amarats de llàgrimes glaçades, gairebé desorbitats, no havien deixat de buscar, ni per un moment, a qui més necessitava. Però ella, ja mai no tornaria.

Aviat, el Ter va aparèixer al seu davant. Havia caminat sense rumb, entre la malesa, tanta estona... Estava esgotat, famèlic, espantat. Amb el pas tremolós, vacil·lant, va aproximar-se a la vora del riu i, observant amb deteniment els seus propis ulls en el reflex de l'aigua, va saber que, aquella, era l'última matinada que sentiria el clam de l'òliba.



VISITA OBLIGATÒRIA, d'Aina Bosch Collell. Guanyadora de la categoria Jov3

Saps? Cada dia quan surto de casa per venir a veure't, la meva mare em surt amb la mateixa història: que si he de passar pàgina, que si ja fa més d'un any, que si no m'ajuda gens venir tan sovint a veure't... Fins i tot el meu pare, que ja saps tu que no creu gens en psicòlegs, em va dir que potser m'aniria bé anar-ne a veure un. Jo sí que crec en psicòlegs, però no hi aniré. No suportaria tornar a explicar aquella maleïda nit. Ja l'he explicat prou vegades: a la policia local, als de l'ambulància, als mossos, als teus pares, als de la colla... Estàvem a Amer, a la festa d'en Julià. Hi havíem anat junts amb la teva moto, com fèiem sempre. Ens vam quedar fins al final i vam ajudar a recollir. Plovia. Devien faltar poc per les sis del matí perquè començava a clarejar. I vam fer el nostre ritual: esmorzar a Can Centena i cap a dormir. Com feies sempre, vas comprar croissants per als de casa i, com si no ho sabés, em vas dir que els agradaven de xocolata. Vam pujar a la moto. Recordo el contacte físic que implica anar de dos en una moto petita com la teva. Recordo que tots dos portàvem casc. Recordo velocitat, llums dels cotxes de cara. Recordo riures. Molta pluja. Recordo que vam avançar un cotxe. I no recordo res més fins que vaig ser a l'hospital i em van dir que tu havies mort. Mentida. Mentida i mentida. Recordo que conduïa jo la teva moto. Sense carnet. Però això no ho he dit a ningú.





Records del Tren d'Olot

Quan va plegar el tren d'Olot
a tots ens va afectar molt,
puig tenim un mal record
del setze de juliol
d'aquell any seixanta-nou.

Era un mitjà de transport
i de càrrega també.
Per traslladar-nos de lloc
ens anava a tots molt bé
puig costava poc calé.

No era gaire puntual
i a l'hora mai arribava,
tot grinyolava al final.
Si el conductor accelerava
vasons i gent sacsejava.

S'anava en tren al mercat
d'Amer, Anglès i Girona
i els dilluns era obligat
pujar a Olot una estona
i tornar-ne carregat.

Com que el futbol ho era tot
es va creure necessari
per veure l'Anglès-Olot
fer algun tren extraordinari
i així poder tots anar-hi.

Portant gent de romeria
que a Cogolls volien anar
a Bescanó un mal dia
quan a la Pilastra arribà
el tren va descarrilar.

Però es produí un miracle:
dins el Ter havien d'anar,
i no obstant el sabotatge
poca gent es va mullar
i en ensurt tot va quedar.

Un conegut metge uròleg
receptava als pacients
pujar al tren d'Olot-Girona
i garbellats de valent
les pedres poder anar fent¹.

A Girona per les Fires
fent mal temps o bé fent sol
fins vasons de càrrega uns dies
per poder anar-hi tothom
anaven plens de gom a gom.

Les parelles, pel retorn,
per no sentir-se observats,
triaven aquests vasons
per poder fer-se petons
si estaven enamorats.

¹ Del llibre "A raig de càntir"



NO M'AGRADA!

Tot i que no pertany al nostre municipi, l'estació és la primera impressió que tenen de Bonmatí els que hi passen



